

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT HAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Hazánk történelmi fordulóponthoz érkezett

ÜLÉST TARTOTT A POLITIKAI BIZOTTSÁG

Február 28-án, kedden ülést tartott a Magyar Szocialista Munkáspárt Politikai Bizottsága. A testület március 7-ére összehívta a Központi Bizottság ülést.

A Politikai Bizottság megvitatta az MSZMP cselekvési programjának tervezetét. Megállapította, hogy hazánk történelmi fordulóponthoz érkezett. A felébredés és a válságból való kitörés érdekében társadalmunkban megegyezésen alapuló új nemzeti összefogásra van szükség. Az

MSZMP az emberi lét kiteljesedését, az esélyek egyenlőségét, a nemzet gazdagodását kívánja elérni.

A Politikai Bizottság a tervezetben javasolja, hogy az MSZMP a szabadság, az igazságosság, a szolidaritás értékeit képviselő programnártként készüljön a soron következő választásokra. A párt, jellegének megfelelően, jövőjét a reformkommunista és az erősödő szociáldemokrata szellemiség ötvözése határozza meg. Célja a demokratikus szo-

cializmus megvalósítása. A testület úgy döntött, hogy a programtervezet a Központi Bizottság soron következő ülése elé terjeszti.

A Politikai Bizottság megtárgyalta a Magyar Néphadsereg helyzetéről és hosszú távú fejlesztésének feladatairól szóló jelentést. A főbb elvi-politikai kérdésekben állást foglalt és javasolta a Központi Bizottságnak, hogy 1989 második felében töltsön napirendjére a párt honvédelmi politikáját.

A testület előtt szerepelt a határőrség helyzetéről és a határőrizet hosszú távú feladatairól készített előterjesztés is. Megállapította, hogy a határőrség személyi állománya felelősségteljes, eredményes munkát végez. A Politikai Bizottság hazánk államhatárainak megbízható őrzését, a határforgalom gyors, kulturált és biztonságos ellenőrzését a jövőben is kiemelt fontosságúnak tartja. Kezdeményezi, hogy

(Folytatás a 2. oldalon)

Van, aki teheti, van, aki nem

Lakossági vásárlási hitelek vállalati alaplól

1987 végén a nagy felvásárlási láz idején született az a központi intézkedés, amely alapján néhány igen keresett cikk lekerült az OTP-hitelre vásárolható áruk listájáról. Ez valójában tüneti jelenség volt, mivel a hitelre vásárolt cikkek körét a rendelkezésre álló készletek bősége vagy éppen szűkössége szabja meg.

Vannak azonban olyan áruhelyesítések, amelyek hosszabb ideje nem vásárolhatók széles körben hitelre. Ilyen például az automata mosógép, a színes televízió vagy éppen a fagyasztóláda. A hitellehetőség hiánya kellemetlenül érinti ezekben a cikkeknek a hazai gyártóit és vásárlóit is. Megoldást az úgynevezett hitelfedezeti alap jelenthet, amelyet gyártók helyezhetnek el megfelelő árukészlettel rendelkezve az OTP-nél áruik értékesítésének megkönnyítésére, vásárlási hitelt nyújtva a vevőknek. Hajdú-Bihar megyében a Hajdúsági Iparművek nyúlt ehhez az eszközhöz.

Mint azt Demeter Csaba kereskedelmi igazgató elmondta, ezzel a hitelkonstrukcióval budapesti, nyíregy-

házi, pécsi, debreceni és hajdúnánási mintaboltjaikban árusítják termékeiket. Ez a hitellehetőség a HIM által gyártott minden típusú automata mosógépre vonatkozik, de csak a cég saját mintaboltjaiban. Bár az újfajta hitelkonstrukció ösztönzi a vásárlásokat, a kereslet nem javult a várt mértékben. Igazi felfutás csak Debrecenben mutatkozik.

Hitelfedezeti alapot azonban nemcsak gyártócégek létesíthetnek az OTP-nél saját termékeik értékesítésének segítésére, hanem kereskedelmi vállalatok is. Ilyen volt például az elmúlt év folyamán a Centrum Áruházak akciója, mikor is színes televíziókat lehetett az olimpia előtt hitelre vásárolni. Budapesten a Keravill hálózata jelenleg is él ezzel a lehetőséggel, más termékeket is bevonva a hitelakcióba.

Sajnos a hitelfedezeti alap létrehozása nagyban függ a vállalatok tőkeerősségétől, így nem minden cég — legyen az gyártó vagy forgalmazó — engedheti meg magának, hogy részletre nem vásárolható áruit bevonja egy ilyen hitelkonstrukció körébe.

Közvetlen összeköttetés a világgal

Próbaüzem előtt a debreceni-józsai telefonközpont

A napokban befejezik a józsai városrészi új telefonközpontjának szerelési munkáit, kezdetét veszi a szakemberek körében beszabályozásként emlegetett munkaszakasz. Az új létesítmény mint kihelyezett irodát, szerves része a debreceni központnak, ezért is lényeges, hogy a két egység összehangoltan üzemeljen. Az egyes paramétereket összemérik, próbahívásokat végeznek. Ezer próbák között a műszaki átvételkor tíz hívás lehet téves.

Az 1987-ben átadott debreceni-józsai postahivatal építését már a VI. ötéves terv vége felé elhatározták. Az épületet úgy tervezték, hogy alkalmas legyen egy automata központ telepítésére. A négyezer négyzetméteres telefonközpont szerelésében megállapított értéke 14 millió 235 ezer forint. Az összeg a BHG áremelése miatt azonban előreláthatóan módosul. A központ-hoz közel 6 millió helyi hálózat és 2 millió forint értékű helyközi szakasz kapcsolódik majd. A beruházás költségeit a postai igazgatóság a saját fejlesztési keretéből, illetve a költségvetésből származó bevételekből fedezi.

A józsai városrészi telefonellátottsága a központ beüzemelésével lényegesen közelebb kerül Debrecenéhez. A hálózatba bekapcsolt előfizetők éjjel-nappal társasági hálózatra hívhatják a kívánt számot. A posta a bővítéshez kapcsolódóan igyekszik nyilvános állomásokat is telepíteni a józsai városrészen, a helyi hálózat teljes kiépítésére azonban nincs elég fedezet, így egyelőre a központ közelében, szűkebb körben bővíti.

Várhatóan április végére pótoljuk a próbaüzem során feltárt hiányosságokat. Azon vagyunk, hogy a központot még az első felében átadjuk — mondta Pelei Attila, a megyei postai igazgatóság beruházási és építési osztályvezetője. — Egyelőre azonban még gondjaink vannak ezzel kapcsolatban. Az új központ üzembe helyezéséhez több áramkörre van szükségünk, ezeknek a kiépítése már folyik. A józsai városrészi központ révén belep az országos távhívóhálózatba, valamint a debreceni központot keresztül a Józsián élők a nemzetközi távhívásba is bekapcsolódhatnak.

Cserépváltás

Minden napra egy áremelés Visszaeső kereslet az építőanyag-piacon

Itt a tavasz, lassacskán indul az építkezési szezon. Építkezünk — mert lakni kell valahol. Építkezünk — ha van miből. És van? Egyik oldalon, úgy látszik, igen, de a másikon... A „miből építkezünk?” egyik oldaláról kérdeztük Szoboszlai Istvánt, a debreceni Fészek Áruház telepítésgazdáját:

— Most, 1989 elején alapvetően nem rossz az építőanyag-ellátás. Gondot mindössze az okoz, hogy az enyhé téli miatt hamarabb kezdtek hozzá sokan az építkezéshez. A kereslet korai jelentkezése kicsit készületlenül érte a gyártókat, hiszen télen, az első negyedévben bizonyos termékek gyártása szünetel. Mótakarékos és égetett falozóanyagokra nagy az igény, de jelenleg még kis mennyiséget tudunk értékesíteni. Előjegyzéseket veszünk fel ezekre az anyagokra, a várakozási idő három hét—egy hónap. A tetőszerkezetek készítéséhez szükséges fenyőgerendákból várható hiány, a tavalyi készletnek mintegy 80 százaléka fog csak az idén érkezni. Mondanom sem kell: már a tavalyi mennyiség is kevés volt. A vasbetonelemekkel és a cementtel nincs gond. Nyílászárókból bő a kínálat, ugyanis sok új cég jelentkezett, amelyek ablakokat és ajtókat gyártanak. A csempék és padlólapok választéka is bővült. Tetőfedő anyagokért sincs sorbanállás, igaz, néha elfogy egy-egy típus, de hamar tudjuk pótolni. Most a VÁÉV-Bramac cserép a legnépszerűbb, ebből március elsején várjuk az első nagy tételű szállítást. Palából is jó a minőség, szín- és árvalaszték.

— A viszonylag jó építőanyag-ellátás csak a gyártókat és a kereskedőket dicséri?

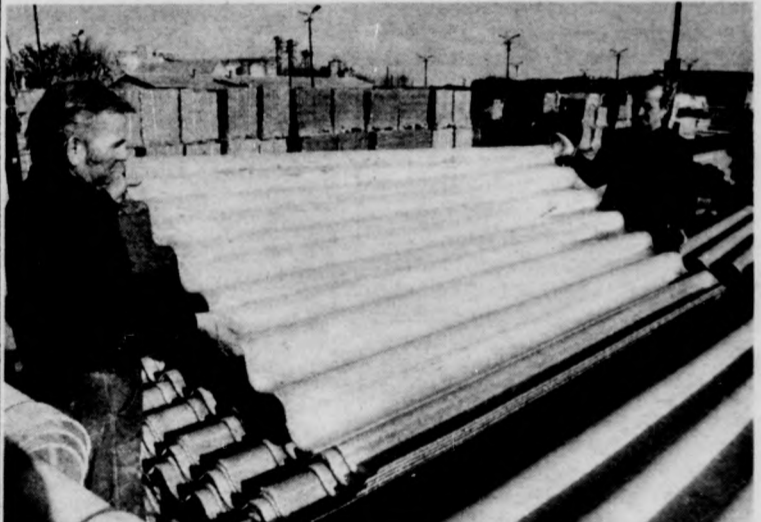
— Nem teljesen. A folyamatos áremelkedések miatt az általános kereslet csökkent. Ennek oka a pénztelenség, a hitelkamatok emelkedése és az is, hogy Debrecenben és környékén az előző évekhez viszonyítva lényegesen kevesebb telket osztanak ki. A csúcstól az 1985-ös év jelentette, mikor is 700 családi házat építettek magánérőből Debrecenben és vonzáskörzetében. Ebben az évben a kiadott építési engedélyek alapján várhatóan csupán 160 lakás épül. Ha az építőanyagok iránti kereslet ilyen ütemben csökken tovább, 1989 második félévétől lehet, hogy teljes kínálati helyzet lesz az építőanyag-piacon.

— Mekkora az az áremelés, amelyek ennyire visszavetítik a keresletet?

— Átlagban 3—12 százalékosak és átfogják az egész termékskálát. Nincs olyan hét, hogy ne emelkedne valamelyik építőanyag az ára. Csupán az idén, tehát január 1-jétől a mai napig (február 27.) 57(!) árváltoztatási értesítő érkezett, tehát átlagban naponta egy! Ezek mindegyike áremelésről tájékoztatott.

— Véleménye szerint mennyi pénzzel vágjon bele ma valaki egy családi ház felépítésébe?

— Egy normál, háromszobás, összkomfortos, de minden luxus nélküli ház építéséhez senki ne fogjon hozzá, ha nincs legalább másfél millió forint a zsebében.

A pala jó minőségű

Bővülő kishatárforgalom

1989. február 28., kedd — Az egyszerűsített határátlépésre jogosultak március 1-jétől, szerdától bármely napszakban gyalog, gépjárművel és vonattal is átléphetik a magyar—szovjet határt — a nemzetközi forgalom számára is megnyitott — Záhony-nál, illetve Csapnál. Csak a kishatárszéli forgalom számára négy új átkelőhelyet is megnyitnak március 1-jén: Lónya—Zvonkovoje, Barabás—Koszini, Beregsurány—Luzsánka és Tiszabecs—Tiszaluna között. E határátkelő naponta 8 és 16 óra között tartanak nyitva.

Dilemmák a rokkantnyugdij körül

Ülésezett a megyei társadalombiztosítási tanács

Kedden délelőtt a társadalombiztosítási igazgatóság tanácstermében tartotta soron következő ülését a testület. Napirendjén elsőként a nyugdíjak és szociális segélyek folyósításával kapcsolatos kérdések szerepeltek. Meggyénben az utóbbi hónapokban jelentősen megemelkedett a rokkantnyugdiját kérők száma. Bár Hajdú-Biharban ez még nem nevezhető tipikusnak — a szomszédos Szabolcs-Szatmárban naponta százan-százhuszan

folyamodnak rokkantnyugdijért —, itt is felmerül: milyen kiváltó okot keresünk a jelenség mögött. Valóban ilyen aggasztó a népesség egészségi állapota, vagy inkább a gazdaság szerkezetátalakítását kísérő leépítések költségeinek sajátos áthárításáról van szó? A kérdés bonyolultabb annál, hogy alapos elemzés nélkül lehessen rá megnyugtató választ találni.

Derűlátásra nem ad okot az sem, hogy a kivételes

nyugellátás maximális összege hateres-kétszáz forint-ra emelkedett, hiszen ez mit sem old meg a nyugdíjak reálértékének a megóvásából. Mélyrehatóbb, gyökereiből való változásokra van szükség, hogy a nyugdíjrendszer garantálja az idős állampolgárok számára a megélhetést.

Ezt követően az ülés elfogadta az előző évi munkáról készült beszámolót.

Indulhat a szállítmány

(Fotó: Szilágyi Imre)

"Szükség van vállalkozást élénkítő gazdaságpolitikára"

INTERJÚ MEDGYESSY PÉTER MINISZTERELNÖK-HELYETTESSEL

Az elmúlt hét utolsó munkanapján Hajdú-Biharba látogatott Medgyessy Péter, a KB tagja, miniszterelnök-helyettes. Hajdúszoboszlói programja végén interjút adott lapunknak. A beszélgetésben elsősorban a gazdaságot érintő kérdésekről esett szó.

— Az utóbbi hónapokban politikai-társadalmi és közvélemény, miközben kissé megfeszültünk a gazdaságról. Holott a közelmúltban egy nagyon érdekes hír látott napvilágot, mely szerint nyárig új kormányprogram készül. Ez számomra azt jelenti, hogy a nyolcvanhat szeptemberében meghirdetett Grósz-program idejéig, s bár Németh Miklós miniszterelnöké a választásokig — igaz, korrekcióra utalva — folytonosság igényét, néhány hónap elteltével mégis gyökeres változtatásra szánta rá magát. Érdekelne, milyen lesz az új kormányprogram, s milyen szempontok figyelembevételét fog elkészíteni.

— Ma — s ezt nem kell szégyellnünk — minden gyorsabban avul el, mint korábban. Példa erre a májusi pártértekezlet, amiről azt hittük, hogy ott nagyon korszerű döntések születtek. Ezzel szemben ma már olyan „apróságokról” beszélünk tényként, mint a többpárt-rendszer. Az avulás a kormányprogramnál is igaz. Új ismeretekre tettünk szert, a társadalom bizonyos értelemben radikalizálódott, rájöttünk arra, hol vannak a gyenge pontok, s ezek együttesen túlhaladták tettek elképzeléseket.

— Ma — s ezt nem kell szégyellnünk — minden gyorsabban avul el, mint korábban. Példa erre a májusi pártértekezlet, amiről azt hittük, hogy ott nagyon korszerű döntések születtek. Ezzel szemben ma már olyan „apróságokról” beszélünk tényként, mint a többpárt-rendszer. Az avulás a kormányprogramnál is igaz. Új ismeretekre tettünk szert, a társadalom bizonyos értelemben radikalizálódott, rájöttünk arra, hol vannak a gyenge pontok, s ezek együttesen túlhaladták tettek elképzeléseket.

A kulcskérdés a gazdaság

— Ön azt az összefüggést említette, hogy a politikai élet pezsgése közepette megfeszültünk a gazdaságról. Ezzel alapvetően egyetértek, de én azok közé tartozom a kormányban, akik azt mondják: a programnak nemcsak gazdasági kérdéseket kell tartalmaznia. Fel kell vállalnunk egy új kultúrpolitikát, amit ma inkább meg kell határozunk, mint pár évvel ezelőtt, amikor ennek a kialakítása a politika, a pártprivilegiuma volt. A kultúrpolitikában már a gyakorlatban is másként dolgozunk, mint korábban. A kulcskérdés persze a gazdaság. De a programban több kell ennél. Egyébként nem hiszem, hogy az új kormányprogramnak alapvetően másnak kell lennie, mint amit a Grósz-program felvázolt...

— Akkor miért a kitétel, amely stratégiai, azaz nem csupán az eszközrendszerrel érintő változásokra utal?

— Formálódó programról van szó. A stratégiai jellemző váltás csak néhány, de nagyon fontos elemet érint. Az egyik ilyen a KGST-kapcsolatrendszerünk, a másik az adó. Elkészítettünk és bevezettünk egy sok hibával terhes, de alapvetően működőképes adórendszert, ám ehhez nincs adópolitikánk. Az pedig alapkérdés, hogy az adórendszer milyen adópolitikát építünk. Magyarán: el tudunk-e indulni azon az úton — s szerintem el kell indulni —, hogy csökkentjük az adókat, de az adókedvezményeket is, ugyanakkor szélesítsük az adózást.

— Tehát az adó nem lenne annyira a költségvetési politika

Tisztázni kell a viszonyokat

— Különböző csoportok például egészen eltérő közelítést alkalmaznak a KGST-tagságunkkal kapcsolatban. Vagy: szakszervezeti elképzelés, hogy a belső piac bővítésével élénkítsük a gazdaságot, míg a Hazafias Népfront programja szinte egy pillanatról a másikra pozitív irányú változást óhajt az életszínterén...

— Úgy látom, hogy a számomra mértékadónak tekinthető gazdasági reformprogramokban az alapvető kérdések nincsenek jelentős eltérések: mindenki azt szeretné, hogy vegyes tulajdonú piaccgazdaság jöjjön létre, s közben a szociálpolitikai feladatok — például a szegénységet — kezeljük. A KGST-vel kapcsolatban már valóban vannak eltérések, bár ha igazán a dolgok mélyére nézünk... Nekünk ugyanis nem a szocialista országok piacairól kell kivonulnunk, hanem a maiolt gyökeresen eltérő együttműködési rendszerrel kellene ottmaradnunk. Ilyen szempontból én is azt mondom, a KGST-t meg kell reformálni. Addig, amíg ezt nem tudjuk megtenni, a két- és háromoldalú kapcsolatok erősítésével juthatunk előre.

— Egy ilyen megoldásnak vannak-e ellenzői a kormányon belül, illetve a vállalati körben?

— Valószínű, hogy egyes vállalati lobbyk megmozdulnak majd, s lehet hogy a kormányon belül sem lesz egyetértés, bár a miniszterelnök, a két államminiszter és köztem ebben nincs vita. Hangsúlyozni szeretném azonban, hogy a kérdést a kormány alaposan még nem vitatta meg.

— Ha dűlőre jutnak, mennyire lesz, lehet a kormány következetes?

— A kormány akkor lehet határozott — és ez nem csupán a konkrét kérdésre igaz —, ha van háttere, maga mellett tudja a pártot és a parlamentet. Lényeges szempont, hogy van-e megbízott parlament, amelynek tagjai nem attól vannak bejéjvedve, hogy visszahívják őket választóik; a képviselők tudják-e, hogy pártjuk milyen feladatokkal jellemezték.

— Az új kormányprogramnak milyen kapcsolat lesz — esetleg már a kidolgozás stádiumában — más szervezetek programjaival? Gondolok itt például olyan hagyományosnak tekinthető szervezetekre (Hazafias Népfront, szakszervezet), amelyek egyáltalán nem lenne feladatuk gazdasági programokkal előrelépni, most mégis ilyeneket „gyártanak”. Nem is beszélve a különböző pártok, alternatív szervezetek elképzeléseiről.

— Az alternatív szervezeteknek sok kérdésben kialakulóban lévő politikai elgondolásai vannak, de még nincs programjuk. Ezek az elképzelések gyakran — esetenként alapvetően — eltérnek az eddigi politikai vonalától. Érdekesesség viszont, hogy a gazdasági kérdésekben nincsenek jelentős különbségek a kormány és az alternatív szervezetek elképzelései között.

— A megoldás módszereiben azért nem állítanám ezt...

— Mondjon példát.

— Ha nem is túl jó minőségűek ezek, de egyértelmű világpiaci árak vannak. Magyar részről ugyanakkor elég sok a feldolgozóipari termék az exportban, amelyeknél nem elég egyértelmű a világpiaci ár, s a minőségük sincs olyan, mint amilyen kategóriába a szovjet alapanyagok tartoznak. Ez a fő oka annak, hogy ha a konvertibilis valutában számolnánk el a forgalmat, akkor az különösen eleinte rengeteg pénzünkbe kerülne. Ennek ellenére az a véleményem, hogy ezt kell tennünk, mert különben piaci törekvéseinkkel semmit sem érünk el, s nem változik a szocialista, főleg szovjet exportra orientált vállalatok termelési szerkezete.

— Egy ilyen megoldásnak vannak-e ellenzői a kormányon belül, illetve a vállalati körben?

— Valószínű, hogy egyes vállalati lobbyk megmozdulnak majd, s lehet hogy a kormányon belül sem lesz egyetértés, bár a miniszterelnök, a két államminiszter és köztem ebben nincs vita. Hangsúlyozni szeretném azonban, hogy a kérdést a kormány alaposan még nem vitatta meg.

— Ha dűlőre jutnak, mennyire lesz, lehet a kormány következetes?

— A kormány akkor lehet határozott — és ez nem csupán a konkrét kérdésre igaz —, ha van háttere, maga mellett tudja a pártot és a parlamentet. Lényeges szempont, hogy van-e megbízott parlament, amelynek tagjai nem attól vannak bejéjvedve, hogy visszahívják őket választóik; a képviselők tudják-e, hogy pártjuk milyen feladatokkal jellemezték.

Szabadkereskedelmi megállapodás néhány országgal

— Az utóbbi hetekben Beck Tamás kereskedelmi miniszter arról beszélt, hogy közelünknek kellene az EFTA-hoz (Európai Szabadkereskedelmi Társulás), Szűcs Mátyas, a KB titkára pedig nem tartotta elképzelhetőnek közös piaci tagságot. Önnek ezekről az elgondolásokról mi a véleménye?

— Európai gazdasági közösségi tagságunk két ok miatt is irreális elképzelés. Egyrészt, mert nem vennénk be minket, nem akarják tovább bővíteni a Közös Piacot. Másrészt — s ez a súlyosabb ok — ez nekünk sem érdekünk. Tudniillik, mi a jelenlegi helyzetben nem bírunk ki azt a versenyt, ami a Közös Piac országaiiban van. Gondoljunk csak el: ha Magyarországra rázúdulna a kinti árubőség, bezárhatnánk minden vállalatunkat, csődeljárást indíthatnánk a térszeink ellen, óriási munkanélküliség lenne... Bárki is csak akkor beszélhet arról, hogy a Közös Piac tagjai lehetünk, ha a lépés minden következményét végig gondolja. Ami az EFTA-tagságot illeti: ezt is zsákutának vélem, hiszen a szervezethez tartozó országok közül több is közelünk próbál a Közös Piac-hoz.

— Ezek után persze megkérdezheti, miben hiszek. Abban, hogy bizonyos körben szabadkereskedelmi megállapodás lehet köti néhány országgal. Ilyen, kvázi kisintegráció jelleggel el tudnám képzelni, hogy szorosabban fűzzük a szálakat, mondjuk — s a példa nem koncepciót takar — Csehszlovákiával és Jugoszláviával.

— Szóval vissza kellene nyúlni az 1948-49-es elképzelésekhez; a szovjet túlsúlyos KGST helyett a kis közép-európai népi demokratikus országok integrációját céloznánk meg?

— Nem teljesen. Az európai szocialista országok között is vannak más választások. Nem hiszek abban, hogy vissza lehet állítani egy bigott, ortodox, tervutasításos sztálini modellt.

— Nem teljesen. Az európai szocialista országok között is vannak más választások. Nem hiszek abban, hogy vissza lehet állítani egy bigott, ortodox, tervutasításos sztálini modellt.

— Amit most a parlamentről mondtott, az nem a mal valóság...

— Ön végül is azt kérdezte, mitől lesz erős a kormány.

— Előző válaszámból könnyen azt a következtetést vonhatom le, hogy szükség van egy új tagokból álló parlamentre. Van-e arra idő, hogy megvárjuk ezzel a következő választásokat?

— Azt nem tudom megmondani, mikor kellene kiírni a választásokat. Azt viszont tudom, hogy szükség lenne egy jól működő parlamentre, amelynek tagjai adott érdekeket képviselnek, s mögöttük programmal bíró párt áll...

— ... hogy tudja a kormány, kitől mire számíthat, mert ma ezzel nincs tisztában.

— Ez a dolog lényege. Attól tartok, ha a jövő év végére hagyjuk a választásokat, megint sok idő megy el.

— En meg attól, hogy az kormányprogramot a régi parlament fogadja majd el, úgy, ahogy ennek a parlamentnek az megfelel, s ez felér egy csapdának.

— Így van. Ezért kell szívesen felgyorsítani az eseményeket, hogy tisztázhasuk a viszonyokat: mit akar a párt, a parlament, s csak ezek alapján lehet cselekvő kormányt létrehozni. Ezt tudomásul kell venni! Mi megállapodhatunk abban, mi legyen a KGST-vel, milyen stratégiát dolgozzunk ki stb. Ezek csodálatosan hangzanak, de semmit sem érnek, ha nincs mögöttük háttér.

Szabadkereskedelmi megállapodás néhány országgal

— Az utóbbi hetekben Beck Tamás kereskedelmi miniszter arról beszélt, hogy közelünknek kellene az EFTA-hoz (Európai Szabadkereskedelmi Társulás), Szűcs Mátyas, a KB titkára pedig nem tartotta elképzelhetőnek közös piaci tagságot. Önnek ezekről az elgondolásokról mi a véleménye?

— Európai gazdasági közösségi tagságunk két ok miatt is irreális elképzelés. Egyrészt, mert nem vennénk be minket, nem akarják tovább bővíteni a Közös Piacot. Másrészt — s ez a súlyosabb ok — ez nekünk sem érdekünk. Tudniillik, mi a jelenlegi helyzetben nem bírunk ki azt a versenyt, ami a Közös Piac országaiiban van. Gondoljunk csak el: ha Magyarországra rázúdulna a kinti árubőség, bezárhatnánk minden vállalatunkat, csődeljárást indíthatnánk a térszeink ellen, óriási munkanélküliség lenne... Bárki is csak akkor beszélhet arról, hogy a Közös Piac tagjai lehetünk, ha a lépés minden következményét végig gondolja. Ami az EFTA-tagságot illeti: ezt is zsákutának vélem, hiszen a szervezethez tartozó országok közül több is közelünk próbál a Közös Piac-hoz.

— Ezek után persze megkérdezheti, miben hiszek. Abban, hogy bizonyos körben szabadkereskedelmi megállapodás lehet köti néhány országgal. Ilyen, kvázi kisintegráció jelleggel el tudnám képzelni, hogy szorosabban fűzzük a szálakat, mondjuk — s a példa nem koncepciót takar — Csehszlovákiával és Jugoszláviával.

— Szóval vissza kellene nyúlni az 1948-49-es elképzelésekhez; a szovjet túlsúlyos KGST helyett a kis közép-európai népi demokratikus országok integrációját céloznánk meg?

— Nem teljesen. Az európai szocialista országok között is vannak más választások. Nem hiszek abban, hogy vissza lehet állítani egy bigott, ortodox, tervutasításos sztálini modellt.

— Nem teljesen. Az európai szocialista országok között is vannak más választások. Nem hiszek abban, hogy vissza lehet állítani egy bigott, ortodox, tervutasításos sztálini modellt.

Hanyatló életek

Különös helyet foglalnak el az idősorúak társadalmunk életkor szerinti rétegtségében. Átfogó kifejezéssel akár nyugdíjasoknak, akár öregeknek nevezzük őket, a hatvan év fölötti sorsokról szólva további különbségeket szükséges tenni. Problémáikkal sokszor és sok helyütt találkozhatunk — látunk nyugdíjból kupergató nagymamákat, erejüket felállásban pusztító idős embereket, magányos, élő „történelemkönyveket”, ráncoktól szelíd arcokat, és látunk olyan öregeket, akik szociális otthonba kerülve maradnak magukra vagy találnak társra éppen, ám maradék életük biztonságosabbá is válik egyben.

Az alábbi gondolatsorra az indítást adta, amelyben a Pallagi úti idősorúak szociális otthonának egyik lakója panaszkodik, hogy az ott folyó felújítási munkálatok már három éve tartanak, hogy mozgássérült lévén, számára még a házban belüli „közlekedés” sem eléggé biztosított, hogy az alkoholizmusba menekülő lakótársak okozta kellemetlenségeket nehéz elviselni. Az, hogy mikor kerülhet sor a felújítás utáni átadásra, elsősorban az otthon felügyeleti szervétől, a városi tanácstól függ, helyesebben attól, hogy a tanács mikorra tudja átutalni a felújítás befejezéséhez szükséges pénzüsszeget. Mindenesetre a kivitelezői kapacitás megvan, és ha pénz is lesz, talán egy év késéssel átadják a szociális otthon, ahol a lakók jobb körülmények közé kerülnek. Négyvagy, komfortos szobákat alakítanak ki, a szociális helyiségek tolokocsival is könnyen megközelíthetők lesznek, s remélhetően a hangulat is kedvezően változik majd. Talán fölösleges most, ahogyan olvasónk írta ezt: „negyvenhárom év szociálpolitikai tevékenység” számon kérni. Sokkal helyesebb a jövőbe tekintő gondolkodás még akkor is, ha ott minden ködösnek tűnik, még akkor is, ha a múlt tanulságait érdemes felhasználni — bár elismerem, hogy egy nyugdíjas a jövő helyett a becsületesen átdolgozott több évtized eredményeit vagy eredménytelenségét tarthatja számon inkább.

Vajon a felújításra nem azért van-e szükség, mert az intézmény elavult volt és az alapvető követelményeknek nem tett eleget? Az otthoni buszonhárom éve adtak át, és a tervkészítéskor még nem voltak létesítési előírások. Akkor meg nem tudták, hogy húsz év múlva ide nem egészséges, idős emberek fognak beköltözni, akik egyszerűen csak közösségre és pihenésre vágytak, hanem elsősorban beteg, mozgáskorlátozott vagy magatehetetlen nyugdíjasok.

Nem kétséges, hogy nagyon nehéz, szinte megoldhatatlan és magas fokú emberi tartással is csak felfüggesztésre kerülő problémával állunk szemben. Lehet-e alkalmazkodni személyre szabott sorokhoz (tragédiákhoz) olyan keretek között, ahol mindenki egyformán jól szeretné érezni magát, ahol a békés utolsó évek, a kiérdemelt pihenés élvezése vagy egy betegség, illetve egy tehetségtelen idős ember legnagyobb megértéssel végzett kezelése az alapvető igény? A lehetőség szerint — igen, ám hatalmas súlya van a fenti kifejezéseknek. A lehetőség nagyon képletny, sok mindenhez kiválóan alkalmazható fogalom. Gyakran úgy tűnik, a lehetőségek rabjai vagyunk mindahányan, ezeket azonban végig soron mi magunk irányítjuk.

Egy szociális otthon keretei között az élet hatalmas terheket ró az ellátottakra, az orvosokra, nővérekre és a kiszolgáló személyzetre egyaránt. Nem kis problémát jelent az „ahány sors, annyiféle emberi hozzáállás” megközelítés. Az ellátottak egy része mondhatja, hogy kényelmellen számára az alkoholista társakkal való együttézés, viszont tény az is — amivel egyetértenünk nem kell —, hogy az érintettek számára az alkoholizmus menekülés a betegség, a magáramaradottság, a „félve várt túlvilág” elől. A kontroll nélküli kulturálatlanságot a személyzetnek ugyanúgy el kell viselni, és talán azt se felejtjük el, hogy az efféle munka a fizikai igénybevétel mellett egyben lelki teherrel is.

Kétségtelen, hogy az emberek nagy része kényesülésből került különböző szociális otthonokba, és senki nem érezheti azt, hogy ezzel a kényeszerhelvettel bárki is visszaél. A lakók itt rendszerességet kapnak, részesülnek a szükséges gyógykezelésben, napi háromszori, kellető étkezletükük és az orvosi felügyelet biztosított. Remélhetnék-e ezt egy lakótelepi szobában vagy isten őrizz, egy vízes, egészségtelen, alkalmanként fűtés nélküli „lyukban”? A válasz, azt hiszem, mindenki számára egyértelmű, és bármennyire szegényen való dolog is ez egy társadalomban, együtt kell élnünk azzal a tudattal, hogy idősorúak szociális otthonára szükség van — sőt még többre lenne szükség —, hogy az intézmény életet menthet vagy tehet elviselhetőbbé.

Nyugati országokban sokkal több példát láthatunk, mint hazánkban arra, hogy akár egyetlen városban is emberek százezrei kolduljanak az utcán vagy a metrókban azért, hogy aznap legyen mit enniük. Emberek halnak meg az utcán, és a „bezzeg nyugaton...” című közhasználatú séma a fenti példára is kell hogy vonatkozzék.

Egy társadalomképhez minden esetben hozzátartozik az idősorúak szociális helyzete is. A gazdasági vagy politikai irányítás nem tud mindenkit megmenteni, mert ahhoz, hogy ezek a problémák megszűnjenek vagy csillapodjanak valamennyire, nagyobb társadalmi összefogásra lenne szükség.

Hol vannak a hozzátartozók, a gyerekek, akiknek egyszer csak terhessé vált a szülő, akiktől még anynyi is jól esne a kivettség jogos érzésével élő „elhagyott”-nak, ha megkérdéznék, hogy van, édesanyám?

Piliszkó egyik kezei írásában olvashatjuk a következőt: „Az ember itt a Földön nem is annyira lépéssel lépésre vándorol, mint inkább keresztrel keresztre száll”. Ezerint mindennap lehet válsághelyzet, amelyből a kilépés lehetősége az évek előrehaladtával egyre csökken. Először minden ember az igazságra vágyva, később igazságosságot szeretne, idős korára pedig már „csak” a szeretet közelségét kívánja.

Egy szociális otthon olyan életek gyűjtőmencéje lehet, amelyeket valahol „meghibásodtak”, és az intézmény, ha ezeket már megjavítani nem is tudja, de közzörülni próbál valamit azon a csorbán, amelyet az „élet”-nek nevezett kegyetlen versenyfutás okozott.

Vitéz Ferenc

Mit lehet tenni a telefonbetyárok ellen?

A POSTA ÉS A RENDŐRSÉG SEGÍTHET

Megcsörren a telefon.

A házigazda nyúl a kagylóért, behallózik, majd a szoba felé fordítja. Egyenletes, nehézkes szuszogás hallatszik a vonal túlsó végéről. Úgy történt minden, ahogyan K.-ék mondták. Ha a férj veszi fel a telefont, az otromba meg elmarad, ha a feleség vagy a kislány... Mondanák persze örömet a telefonbetyárnak, mit gondolkodnak erről az egészről, róla, akinek délután vagy hétvégeken nem akad jobb dolga. Ha ismernék.

De hát mit lehet csinálni? A posta távközlési és műszaki osztályán azt tanácsolták, írják le a panaszukat névvel, lakcímmel, a hívások időpontjaival és kérjenek műszeres megfigyelést. A levelet a múlt héten feladták.

Mikor történik az ügyben valami? — kérdezem Sal Zsuzsától, az osztály vezetőjétől.

Ugy gondolom, hamarosan megkapják az értesítést, hogy elfogadták a beadványukat. A debreceni telefonközpontba máig huszonegyezer készüléket kötöttünk be, ennyi telefonhoz három megfigyelő berendezésünk van, ezért nem megy a dolog azonnal.

Mit tud ez a berendezés?

Műszakilag rögzíti a bejelentő lakására érkező hívásokat. Hatvan forintért egy hónapig figyeljük a telefonjait, és a berendezés segítségével azonosítjuk, hogy melyik nyilvános fülkéből jelentkezett a hívó. Most nem tud, az elhangzott szöveget mi nem rögzítjük. Ha megállapítottuk honnan érkeznek a kellemetlen hívások, először felszólítjuk a készülék tulajdonosát, s ha nem hagy fel a zaklatással, megszüntetjük az előfizetői jogviszonyt.

Ez így rendben volna. Vagy mégsem? Mi történik, ha az előfizető és a telefonbetyár nem azonos? Az utóbbit valószínűleg nem dűlné fel, ha ezentúl másik készüléket kellene keresnie a szórakozáshoz. Például egy utcai telefonfülkét. Mondjuk, minden hívásról másikat... Mégiscsak az volna a legjobb, ha kiderülne, ki telefonál. A posta hatáskörében azonban nem terjed tovább.

Talán a rendőrségé igen. K.-ék esete a BTK 179. paragrafusa szerint nem méríti ki a rágalmaszást büntetést, hiszen a telefonáló a keresetlen szavakat nem nyilvánosságot előtt mondja. Nincs szerencsénk a következő paragraffussal, a becsületsértésével sem. A telefonáló nem

követ el bűncselekményt. Nem zsarol, nem fenyeget bombabarobantással, nem mooskolódik nyilvánosan, csak éppen kitarotán háborítja K.-ék nyugalmát.

Lennie kell igazi megoldásnak. Szabóné dr. Béteky Erzsébetet társaságom, aki polgári perekkel foglalkozik.

Véleményem szerint a telefonáló szabálysértést követ el — erősíti meg a rendőrségen hallottakat. K.-ék személyiségi jogait védelmében, magánindítványra indíthatnak ellene per. A telefonálót háromszor forintig terjedő pénzbírsággal sújthatja a bíróság.

De ehhez tudni kell, hogy ki telefonál.

Igen, hiszen pert csak ismert személy ellen lehet indítani.

Hát?... A kör bezárult vagy legalábbis visszajutottunk a postához. Abban bízhatunk, hogy a telefonbetyár nevére vagy legalább a hívások helyére a műszeres vizsgálat során fény derül, s a rendőrség kére keríti a telefonálót. Mert azt mégsem tekinthetjük talán valódi megoldásnak, hogy a posta K.-éknek új, titkosítható telefonszámot biztosít.

B. M.

Decentralizálják a gépjárművek vámkezelését

A Vám- és Pénzügyőrség Hajdú-Bihar és Szabolcs-Szatmár Megyei Parancsnokságának közleménye

A személygépkocsik vám-tételeinek az év elején bekövetkezett kedvező változására nagymértékben megnövekedett a magánforgalomban történő behozatal. A vámkezelésre kizárólagos illetékeséggel rendelkező budapesti 7. számú vámhivatal — a megített intézkedések ellenére — a forgalom megfelelő fogadására és kezelésére már nem képes. A felesleges utazások, várakozások elkerülése és a vám-eljárás gyorsítása érdekében a vámkezelések decentralizálása vált szükségessé. Ezért tájékoztatjuk az érdekelteket, hogy 1989. március 1-jén és az aztán be-

hozott, valamint a korábban behozott, de a 7. számú vámhivatalnál meg nem mutatott gépjárművek vámkezelését a Hajdú-Bihar és a Szabolcs-Szatmár megyében lakóknak a debreceni vámhivatalnál lehet kérni. A vámkezelés helye: Debrecen, Szabadság útja 96. szám (telefon: 15-098). Ügyfélfogadás: hétfőtől csütörtökig 8 órától 16.30-ig, pénteken 8 órától 16 óráig. Pénztári órák: hétfőtől péntekig 8 órától 16 óráig. A 7. számú vámhivatal által már nyilvántartásba vett gépjárművek vámkezelése továbbra is ennél a vámhivatalnál történik.

nem utólag, hanem már a gépkocsi megvásárlása előtt kell kiállítani és hiteltelítettetni.

Amennyiben az utas külföldön személygépkocsit kap ajándékba, helyesen teszi, ha a forgalmi okmányokból meggyőződik arról, hogy a kérdéses gépkocsi valóban a megajándékozó tulajdonát képezi-e.

Mikor gyártották a gépkocsit?

Ugyancsak a forgalmi okmányok alapján kell meggyőződni arról, hogy a gépkocsit melyik évben gyártották. Fontos tudnivaló, hogy a vámhatóság nem az első forgalomba helyezés napját, hanem a gépkocsi gyártási évét vizsgálja abból a szempontból, hogy a jármű négyévesnél korábbi vagy későbbi kiadású.

Azokat a gépkocsikat, amelyek valamely oknál fogva nem vámkezelhetők, devizahatósági engedéllyel külföldre vissza lehet vinni vagy értékesítésre lehet felajánlani. Ez utóbbi esetben a későbbi értékesítésből befolyt összeg nyolcvan százaléka vám címén kerül elszámolásra.

Amennyiben az utas gépkocsin kívül még más árut is hoz magával, úgy azokról külön kiállított vámru nyilatkozaton kell részletes áru felsorolást tennie.

A külföldre utazóktól ezúton is kérjük, hogy a határátlépés gyorsítása és a belterületi vámkezelés zavartalan lebonyolítása érdekében pontosan kitöltött — a személygépkocsi típusa, alvázszáma, motorszáma feltüntetésével — vámru-nyilatkozattal jelentkezzen vámvizsgálatra.

Azokat a gépkocsikat, amelyek valamely oknál fogva nem vámkezelhetők, devizahatósági engedéllyel külföldre vissza lehet vinni vagy értékesítésre lehet felajánlani. Ez utóbbi esetben a későbbi értékesítésből befolyt összeg nyolcvan százaléka vám címén kerül elszámolásra.

Szó esik még a „gyertyát a két végén égető”, önkiszámkányoló, a termelőszövetkezet, és az esetek számottevő többségében a pusztán megélhetés biztosításáért végzett háztáji pluszmunka között felröplő parasztság érdekképviseletéről is. Fontos helyet foglal el a laikus számára talán furcsának tűnő mezőgazdasági munkanélküliségről beszámoló cikk. A szakemberek között tartott fokozott érdeklődésre számot az Agrárpiac rovat európai agrárarátat figyelemmel kísérelő és értékelő része.

A teljesség igénye nélkül íródott bemutatató végére két érdekesség: a Számadás képes híradásban számol be a Magyar-Japán Fermentálóipari Rt. beruházásában készülő nádudvari takarmány-fermentáló üzem építéséről. Bemutatják a lap „keresztapját” is. Ballabás László szekszárdi nyugdíjas MTI-hírlapíró Debrecenben született, s könyvelőként több évig dolgozott a Hortobágyi Állami Gazdaságban.

A Számadást használatra forgathatják az agrárszakemberek, a kistermelők, s mindazok, akik szívükön viselik a néhány éve még a világ élvonalába tartozott magyar mezőgazdaság jövőbeni sorsát.

Fontos szabályok

Az elmúlt időszakban a magánforgalomban behozott személygépkocsik vámkezelése során szerzett tapasztalatokból megállapítható, hogy állampolgáraink nem minden esetben tanúsítanak kellő körültekintést akkor, amikor személygépkocsijaikat megvásárolják vagy azt ajándékként elfogadják.

Néhány olyan fontosabb szabályra kívánjuk a külföldre utazók figyelmét felhívni, amelyek megtartása feltétlenül szükséges ahhoz, hogy a gépkocsit vámkezelni lehessen.

Személygépkocsi vásárlása esetén a legálisan kivitt valuta — vagy a külföldön kapott és ott hiteltelített ajándékozási okirattal fedezett ajándék-fizetőszköz — összegének fedeznie kell a vételárát. Külföldi vásárlás esetén devizafedezetként a vámhatóság teljes összegben elfogadja a magánjelű devizaelváltás keretében a devizaszámáról és az utazási számláról felvett pénzt. A különböző számlákról igazoltan felvett összeg az áruvásárlás fedezeteként közös háztartásban élő, együtt utazó családtagok esetében összevonható. Indokolt esetben a vámhivatal ezen a címen figyelembe veszi a birtokban tartható valuta összegét is. Fontos tudnivaló, hogy ugyanakkor nem számolható el az áruvásárlás fedezeteként az üzemanyagköltségre felvett valuta.

A külföldön ajándékba kapott valutáért vásárolt gépkocsik esetében az ajándékozási okirat elfogadásának fontos kelléke, hogy azt

rég ötven liter benzinnel töltötte fel, így tankja teljesen tele van. A mester erre a közlésre nem reagált, és folytatta az előkészítő munkát. Tűzmelegelőzés szándékával a tankot egy fémruddal ki is támasztotta, hogy a hegesztés helye (a benzintartálytartó kengyel) és a tank alja között rés legyen. Volt is körülbelül 15 milliméter. Megkezdte a hegesztést, és a rosszul sikerült ívhúzás következtében a tank lemezfalát átegette, a kifolyó benzinnel meggyulladt. Az égő benzinnel a szerelőaknába folyt, majd egy durranás után a közelben állók mértelen lángokat láttak feltörni az autóból. Azonnal lehetett látni, hogy a tüzet már nem lehet eloltani.

A tűzoltóság értesítését nehezítette, hogy nem volt a közelben telefon, és a környéken sem működött két nyilvános távbeszélő. Végül egy autós segítségével a Horváth Árpád Művelődési Házból sikerült a tüzet jelezni. Közben a mester felmelve a veszélyt, a műhelyben lévő három darab dísszus, 2 darab oxigén- és egy darab pb-gázpalackot távolította el a lángban álló műhelyből. Rá gondolt, hogy a szörnnyű, hogy ha ez nem sikerül neki, a palackok felrobbanása milyen egyéb következményekkel lepte volna meg a közelben lakókat és közlekedőket.

A tűz vizsgálata során megállapították, hogy Komádi János lakatos a legalapvetőbb tűzvédelmi szabályokat sem tartotta meg, így elektromos ívvel hegesztett a feltöltött benzintartály olyan közelségében, ahol az közvetlen tűzveszélyt jelentett, a műhelyben tárolta tartályok gázpalackjait, és nem rendelkezett érvényes tűzvédelmi szakvizsgával. Az esetről a tanulságot ki kell vonnia le magának, és előzze meg a hasonló esetek bekövetkezésének lehetőségét.

Bodolai István tűzoltó ezredes megyei parancsnok

Életveszély a síneken

Balesetek a Debreceni MÁV Igazgatóság területén

A Debreceni MÁV Igazgatóság területén 1114-szer futnak össze a gépjárművek számára épített utak és a vasútvonalak. Találkozásuknál sok veszély leselkedik a közlekedőkre. Jelzi ezt, hogy tavaly tizenhároman vesztették az életüket, huszonhatan pedig súlyosan megsérültek az átjárókban. A legtöbb baleset — huszonnyeg — sorompó nélküli átjárókban történt. Hatszáznyolcvanegy ilyen, különösen veszélyes hely van az igazgatóság területén. Háromszáztizennyolc átjárót fényosorompó, ötvenkettőt félsorompó, hatvannyolcat csapórudas sorompó tesz biztonságosabbá.

1988-ban negyvenhárom személyi sérüléssel járó baleset történt. Ezek közül alighanem a júliusi téglási volt a legtragikusabb. A felismerhetetlenségig szétrocsolt autóban ülve ötven lelték halálukat a sínek között, ketten pedig súlyos sérüléseket szenvedtek a fényosorompó piros jelzésének figyelmen kívül hagyásáért.

1987-ből 17, 1986-ból 29 sorompónál történt baleseti jegyzetek fel a debreceni igazgatóság területén. Az adatokból kitűnik, hogy egy-

re többen hágnak át a KRESZ szabályait. A mozdonyvezetők pedig hiába látják a sínre hajtó gépkocsit, a szerelvény hosszú féktávolsága miatt többnyire tehetetlenek.

A mozgó vonatra való felugrás vagy elhibázott leugrási kísérlet 1988-ban 67 halálos áldozatot követelt, és 127 ember okozott magának ilyen módon nehezen gyógyuló sérüléseket.

A Debreceni MÁV Igazgatóság szűkös anyagi lehetőségei ellenére arra törekszik, hogy biztonságosabbá tegye az átjárók forgalmát. 1989-ben 24 millió forintot fordítanak erre a célra. 24 átjárónál korszerűsítik a fényosorompókat, illetve új jelzőberendezéseket szerelnek fel. Tizenegy vasút-között találkozásnál pedig a rálátási háromszöget tökéletesítik.

Nő-e ezáltal a közutakat járó autók, motorosok, kerékpárosok, gyalogosok biztonságossága? Legyünk optimisták. Bár 1988-ban az igazgatóság területén a vasúti átjárókban történt balesetek egyikét sem a jelzőberendezések hibája okozta...

A kár közel egymillió forint

Kiégett műhely Ford Taunusszal

Hogyan nem szabad hegesztést végezni a gépkocsin? Milyen következményekkel járhat a szabálytalanul végzett hegesztés? E kérdésekre színté a Debreceni, a Luther utcában 1989. február 22-én, szerdán este 17 óra 35 perckor bekövetkezett tüzeset.

Bodnár Mártonné debreceni lakos Ford Taunus személygépkocsit vásárolt az NSZK-ban, és hatósági vizsgáztatása előtt a Luther u. 72. szám alatt lévő szerelőműhelybe vitte a hátsó sárvédőgumi felszerelést a céljából. A munkát Komádi János, a Deász bedolgozó lakatos — több mint harminchat éves gyakorlat-tal rendelkezett — elvállalta. A gond a jobb hátsó sárvédőgumi tartószerkezetének felszerelésekor jelentkezett, ugyanis az üzemenyagterület közelsége miatt a csavaros kötés nehezkésen lett volna megvalósítható. A mester így az ivhegesztést mint rögzítési módot választotta, nem sejtve a lehetséges következményeket. A tulajdonos említette, hogy a gépkocsit nem-

reg ötven liter benzinnel töltötte fel, így tankja teljesen tele van. A mester erre a közlésre nem reagált, és folytatta az előkészítő munkát. Tűzmelegelőzés szándékával a tankot egy fémruddal ki is támasztotta, hogy a hegesztés helye (a benzintartálytartó kengyel) és a tank alja között rés legyen. Volt is körülbelül 15 milliméter. Megkezdte a hegesztést, és a rosszul sikerült ívhúzás következtében a tank lemezfalát átegette, a kifolyó benzinnel meggyulladt. Az égő benzinnel a szerelőaknába folyt, majd egy durranás után a közelben állók mértelen lángokat láttak feltörni az autóból. Azonnal lehetett látni, hogy a tüzet már nem lehet eloltani.

A tűzoltóság értesítését nehezítette, hogy nem volt a közelben telefon, és a környéken sem működött két nyilvános távbeszélő. Végül egy autós segítségével a Horváth Árpád Művelődési Házból sikerült a tüzet jelezni. Közben a mester felmelve a veszélyt, a műhelyben lévő három darab dísszus, 2 darab oxigén- és egy darab pb-gázpalackot távolította el a lángban álló műhelyből. Rá gondolt, hogy a szörnnyű, hogy ha ez nem sikerül neki, a palackok felrobbanása milyen egyéb következményekkel lepte volna meg a közelben lakókat és közlekedőket.

A tűz vizsgálata során megállapították, hogy Komádi János lakatos a legalapvetőbb tűzvédelmi szabályokat sem tartotta meg, így elektromos ívvel hegesztett a feltöltött benzintartály olyan közelségében, ahol az közvetlen tűzveszélyt jelentett, a műhelyben tárolta tartályok gázpalackjait, és nem rendelkezett érvényes tűzvédelmi szakvizsgával. Az esetről a tanulságot ki kell vonnia le magának, és előzze meg a hasonló esetek bekövetkezésének lehetőségét.

Bodolai István tűzoltó ezredes megyei parancsnok

Baleseti krónika

Relatív gyorshajítás, figyelmetlenség

1989. február 15—22. között megyénkben 17 személyi sérüléssel járó közúti közlekedési baleset történt. A balesetek során tizen súlyos, tizenötön könnyű sérülést szenvedtek.

Február 15-én, 16.40 órakon a Berettyóújfalusi és Mezősas közötti úton R. E. az általa vezetett személygépkocsijának sebességét nem az útviszonyoknak megfelelően választotta meg, gépkocsijával megcsúszott, és az árokba borult. A baleset során hároman megsérültek.

17-én, 6 órakor Csökök külterületén a 47. sz. főúton N. S.-né személygépkocsijának sebességét nem

az út vonalvezetésének megfelelően választotta meg, és egy erős, jobbra ívelő útkanyarulatban az árokba borult. A baleset során a személygépkocsi vezetője és utasa súlyosan megsérültek.

17-én 6.30 órakor a 47. sz. főút 7 km-szelvényében F. L. személygépkocsijának sebességét helytelenül választotta meg, az fékezés közben megcsúszott, és a személygépkocsi a tetéjére fordulva az árokba borult. A baleset során egy utas súlyosan, a másik könnyen sérült.

18-án, 18.55 órakor Hajdúszoboszlón a 4. sz. főút és a Hóforrás u. kereszteződésé-

ben T. G. személygépkocsijával közlekedve az Allj Elsőbbségadás kötelező jelzőtábla ellenére nem biztosított elsőbbséget a védett úton haladó személygépkocsinak, s azzal összeütközött. A személygépkocsi vezetője könnyen megsérült.

19-én, 17 órakor Berettyóújfaluban a 47. sz. főút és a Bakonszegi u. kereszteződésénél T. I. személygépkocsijával közlekedve az Elsőbbségadás kötelező jelzőtábla ellenére sem adott elsőbbséget a védett úton haladó személygépkocsinak, s azzal összeütközött. Egy utas könnyen megsérült.

Mi le NÉHÁNY

JATE-színpad. tas. Faktor-szint. Ceres... stb. C név a hazai am szás utóbbi egy dének történeté mi, főiskolai cso egy olyan korsz kor az egyetemí nak még igazi zónsége volt. mint önálló. jó rólo kategória. tetett a mozzalo belül is. Legen tok, előadások. zik ezeket az id mindez régen v ezek az együttes megszűntek. felb hazai amatőr szü sággal küszködik tok száma minir kent.

A kifejezés már a múlt

Ami az utóbbi kifejezés hite múlt, a jelen dolgok előretö vez. A külföldi profi színház gátas (ami ugyan annak utánzásá oda való bekerül valamint a presz presztizsvédő ak a közös alkotás. lélekteli munka helyre szorult. ez talán érthető

KÖNYV Magya

Örülhet az, aki nyi ajándékként a Magyarok a dencében című Glatz Ferenc sz ben-összeállításá érthető, olvasmá könyvet kaptun hiánycikk és józ man—Szekfű m óta. Azért éppen Szekfű szerzőpá mert a Magyaro nete kötetei m rapszodikusan h nyomdát, s addig rozat teljes nem l itett kötetek nem ki.

Természetesen képes, a nagy szánt munkától tunk monografiku get, de ismeretny jócskán meghalad ségi követelménye meg mielőtt elrias lakit az érettségi sével, sietek gyors zeni, hogy a köny arról szól, amit a Honnan, hogyan ide? Hány törzsből böi gyűrődött ös nemzet, amelyet nevezünk? A sze nak az eredetről, lásról és a hor folytatott tudomá ra. Szomorú aktuá — néhány szom szágbán — ezek ép múlt évtizedekben föl (Nagy Morva dako-román elm Minden népek f identitástudat. M elhanyagoltuk ez rohamléptekkel ke tolnunk. Ahhoz, í maradjunk itt, a dencében, meg k nünk a múlt kegy litásait, beleértve dos népeket is. M vitáktól kell fél nem a viták, s az nos kérdések sz sörpésztől. Lapoz könyvet, s egyálta gyar történelem nyozásakor — az fogja a szomorús rongással vegyes Vörösmarty sorait mi módosítással ve... (sajnos) va is él és a nemz máron ezer éve. tragédiákat élt át, kellett szinte a sem já építene országá nie a többszörös megtizedelve-csonk

Mi lesz veled Szép színpad?

NÉHÁNY SZÓ AZ EGYETEMI SZÍNJÁTSZÁSRÓL

JATE-színpad, Universi-
tas, Faktor-színpad, Deszka,
Ceres... stb. Csak néhány
név a hazai amatőr színját-
szás utóbbi egy-két évtize-
dének történetéből. Egyetemi
főiskolai csoportok neve
egy olyan korszakból, ami-
kor az egyetemi színjátszás-
nak még igazi talaja, kö-
zössége volt, amikor még
mint önálló, jól körülhatá-
roló kategória, minőség lé-
tezett a mozaik egészen
belül is. Legendás csoport-
ok, előadások, rendezők lel-
zik ezeket az időket. Persze
mindez régen volt. Azóta
ezek az együttesek javarészt
megszűntek, felbomlottak, a
hazai amatőr színjátszás vál-
sággal küszködik, a csoport-
ok száma minimálisra csök-
kent.

A kifejezés hite már a múlté

Ami az utódokat illeti: a
kifejezés hite ma már a
múlté, a jelen az „egyb-
dolgok előretörésének” ked-
vez. A külföldi utazások, a
profli színház felé kacsin-
gatás (ami ugyanúgy jelenti
annak utáztatását, mint az
oda való bekerülés vágyát),
valamint a presztízstermelő-
presztízsvédő akciók mögött
a közös alkotás, az intenzív
lelki munka a sokadik
helyre szorult. Persze mind-
ez talán érthető is. A szo-

ritó gazdasági gondok, tár-
sadművelési problémák, az eg-
zisztenciális instabilitás ér-
zete, egyre kevesebb időt és
energiát hagynak az egyén-
nek, hogy önmegismerésre,
önkifejezésre, játékra gon-
doljon. Lektóik filléres
gondjai, a létfenntartás
problémái. Az egyetemisták
kötve vannak tanulmányi
kötelezettségeik is terhelik,
nemezszer korszertűlen,
túlmeztelt anyag be-
súlykolására kényszerítve
őket. Ilyen körülmények kö-
zött persze amatőr színpa-
dot szervezni egyetemen
vagy akárhol, napjainkban
elég reménytelen vállalko-
zásnak tűnik, mégis meg
mindig vannak emberek,
akik illeszkedni szeretnének
Lásd a JATE-csoportot Sze-
geden, a Pécsi Egyetemi
Színpadot, a Gödöllői Agrár-
tudományi Egyetemen
működő GT 80-at — vagy
ha Debrecen nézzük — a
DOTE-színpadot, és a DA-
TE-n működő CERES-t (ha
ugyan meg egzisztenciális).
És ugyanígy például a Kös-
suth Lajos Tudományegyetem
maid háromszor hall-
gatója közül is került tíz-
egynéhány ember, akik úgy
éreztek, hogy a színpad,
mint a kifejezés egy lehet-
séges eszköze nyújthat
egyvet-mást számukra, s ez-
által ők is nyújthatnak val-
lamit közönségüknek. A cso-
port neve Szép színpad és
egyetemisták alakították

idestova két éve Körül-
lül másfél éve vette át a
színpad irányítását Kiss Árpád
(aki sajnós épp a nap-
okban jelentette be, hogy
foglalkozásával kapcsolatos
felhalmozódott tennivalói
miatt a csoport vezetését a
továbbiakban nem tudja
vállalni). Az eddigi műkö-
dés eredménye négy bemu-
tatott darab, időrendben:

Kié az együttes?

A színpad a Szép klub
(egyetemi öntevékeny cso-
port) fenntartásában műkö-
dik, annak egyik csoportja-
ként. Felmerülhet a kérdés,
hogy vajon egy ilyen ön-
szervező klub — mely egyé-
bent pályázatokból tartja
fenn magát — biztosíthat-
ja-e hosszabb távon a cso-
port folyamatos működés-
ét? Aligha. De vannak
egyéb problémák is. A cso-
port máig nem rendelkezik
állandó próbateremmel, sem
egy olyan helyiséggel, ahol
különböző anyagait (disz-
tek, jelmez) tárolni tudná.
Gond a szállítóeszköz is. A
közönségszám, a titkárság,
amelynek egyebek között
feladata lenne az egyetemen
működő ilyen jellegű cso-
portok munkájának segítése
is, semmiféle kapcsolatot
nem keres a színpaddal (sőt
a titkárság vezetője annak
idején még attól is elzárko-

Trostallini lovag csodapálo-
tája (mozgásfantázia), Mro-
zek: Károly (egyfelvonásos
abszurd), Schwajda-Faze-
kas: Ludas Matyi (mesei-
tek), Strindberg: Az erő-
sebb (egyfelvonásos). Ezek
közül az elsőként említett
produkció aranyminősítést,
rendezője: Kiss Árpád pe-
dig rendezői díjat nyert a
megyei minősítő versenyen.

zott, hogy a tagtoborzó szó-
rólapok költségeit (kb. 200
forint) tedezze). Az egyete-
men valahogy egyik szerv
sem érzi magáénak a cso-
portot, mely pedig létezik,
működik és gondjai van-
nak. Ami a hallgatókat il-
leti — a színpad előadásai
inkább csak egy bizonyos
szűk kört vonzanak, s tag-
nak is aránylag kevesen je-
lentkeznek, pedig minél több
tehetséges, gondolkodó em-
berre lenne szükség. A fel-
soroltakból — azt hiszem —
kötünk, hogy a Szép színpad
koránt sincs jó hely-
zetben.

Am ha valaki azt hiszi,
hogy ezek a problémák ki-
fejezettek és kizárólag ezt a
csoportot terhelik, téved. Az
egyetemi színjátszás általá-
nos problémái ezek, s bár
vannak eltérések színpad és
színpad között — a pénz, a
hely, a méltó figyelem —
szinte ugyanúgy hiányoznak
mindenütt, mint a KLTE-n.
Hogyan léphet túl egy cso-
port ezeken a gondokon?
Nos, leginkább úgy, ha to-
vább dolgozik. A Szép színpad
is mindenesetre ezt a
megoldást választotta. A ne-
hezéseket, úgy látszik, fel-
lejtetni tudja még a kifeje-
zés, a játék öröme, az újabb
feladatok. Csak hinni lehet
abban, hogy ez az érzés ta-
lán nem fűsül el, talán nem
oldja fel a mindenható ér-
deklenség s hogy a Szép
színpad és a hozzá hasonló
többi csoport, még sok-sok
előadás során bizonyíthatja
majd a jövőben, hogy az
egyetem és az egyetemi
színjátszás összetartozó, bár-
mikor összekapcsolható, s
nem pedig egymást kizáró
fogalmak ezután sem.

Horpácsi Sándor

Jámor József

KÉPERNYŐ

1. Égető Eszter

Az Égető Eszter hatodik, tehát a tévéfilm befejező ré-
szében van egy jelenet, amikor a címszereplő Pestre in-
dul, hogy megkeresse a fiát. Az éppen hogy csak felsza-
badult főváros felé már mennek az első vonatok, de hogy
meg is érkeznek-e, arra még nincs garancia. Égető Eszter
azonban kivágja ebből a bajból is magát. Felkészül
egy szovjet tehérgépkocsira, s három kiskatona társasá-
gában döcög teményei felé. A jelenetet azért idéztem fel,
hogy érzékeltessem a vállalkozás színét és fonákját. Vagy-
is a sikerét és a sikertelenségét. A teherautón ugyanis az
orosz gyerkőcök szóba elegyednek a magyar asszonnyal.
Azok oroszul, emez pedig magyarul próbálja az érthető-
sége egyszerűsíteni a mondatokat. A dolgnak kétségtele-
nül van valami bájja, s ugyanakkor amolyan suta félszeg-
sége is. A néző, s ebben nem ő a hibás, tudja, hogy itt
tótágot áll a szituáció. Az asszony orosz, a fiúk pedig
magyarok. S ez ezeknek, ezek pedig annak az anyanyel-
ven beszélnek. Grotzsk a helyzet, s nemcsak azért, mert
tudjuk, hogy Égető Eszter Inna Csuriakova alakította. Van
sajnos más érv is a képtelenség felmérésére. A szinkron.
Töröcsik Mari személyisége ugyanis fizikai mivoltában
ugyanúgy különbözik, mint a hangja jellegében. S ettől a
magyar néző semmiképpen sem tud szabadulni. Hiába nézi
az arcot, az elrövedő tekintetet, a reményt vagy a fájd-
almat felkináló egész megjelenést, nem Égető Eszter,
azaz Inna Csuriakovát, hanem Töröcsikét látja. Legalábbis
őt látja hangi mivoltában, mely és látványos mondatokkal
árnýékolva be a kort, amely a lány-boldogságot, az assz-
zony-tapasztalatot egyaránt hordozza.

Ez tehát az egyik nehézség. Ezt persze a néző még elfe-
lejtené, ha nem terhelnék illúziói. De hát ismeri Égető
Eszter, s regénybeli másáról van egy elképzelése: S bár-
mennyire is fájdalmas, ösztönén ki kell mondani: ez a
kép nem vág egybe Hintsch György választásával. Jó, ér-
tem én, s talán méltányolom is a szándékot, de hát itt
filmről van szó, mi több, tévésorozatról, amely rendte-
lenül fogva milliókat kell hogy meggyőzzön. Nemeth
László mindenkorai időszerűségéről. Arról tehát, hogy nő-
alakjaiban a lélek szívós izomzatán a test finom tündér-
sége is megtapad, s úgy van összefűzve, hogy élményünk
esztétikai. Lehet, hogy Inna Csuriakova az idős Égető Esz-
terből visszaadott valamit, viszont nem tudta feleltetni
azokat a részeket, amelyben a sugárzóan vonzó és érdekes
nőalak fejlesztte maga körül különös erőteret. Hiába, ezt a
metamorfózist még egy olyan művész se tudja megcsinálni
— fizikailag nem képes rá —, mint Inna Csuriakova.
Egy ötvenéves nő képtelen eljátszani egy, a kamaszkorban
éppen csak átbillent tizenévest. Gesztusai, emlékei még
Jennének hozzá, a kar, a nyak, a váll utólete azonban
már nemigen regenerálódnak vissza az ifjúságba. És ez el-
rontja a varázst, visszafogja, sőt erősen lefojkozza a hatás
lehetőségét. Kár, mert Hintsch György vállalkozása igen
értékes, ha csak kísérleti közelítésben is. A regény ugyan-
is olyan messze van a tévéjátéktól, mint diákkori puska-
ink az eredetétől. A keretét, a cselekmény kivonatát fel-
idézi, a részletek gazdagsága azonban eltűnik. Leginkább
a befejezésnél volt tetten érhető, amikor is a rendező
egy kerek és már-már szentimentálisan önkényes lezárását
adta a drámanak. Minden szálát úgy vart el, mintha az
író lenné, holott az Epilógusban lényegesen érdekesebb a
keserűség.

Vigasz, mint minden nagy formátumú műnél: a követ-
kező próbálkozás talán sikeresebb lesz...

2. Éljen a színház!

Páskándi Géza gyászbohózatnak nevezi drámáját, amely
a televízió jövőtől a Nyiregyházi Móróc Zsigmond
Színház közvetítésében láthatunk. S tegyük hozzá gyorsan,
remek előadásban. Az ország szegletében, legvégső
jó színház szerveződött. S ez annál is inkább szembetűnő,
mert mostanában jó néhány művészi közösség összerop-
pan, széthullik, válsággal küzd, sem a helyét nem leli,
sem a funkcióját nem találja, olyan ellentmondásokról
nem is beszélve, mint a közönség és az intézmény közötti
szakadék.

Az Éljen a színház! mint produkció egészen kiváló a
maga nemében. S még akkor is, vagy éppen azért az, ha
a dráma nem egy helyt tételiz, aktualitásra hegyezett, s
a napi politika teherterelést is felvállalja. Dramaturgiailag
is feloldalas a darab, mert amíg az első felvonás, pont-
sabbban az első rész íróilag jól kimunkált, addig a máso-
dik rész elnagyolt, hosszadalmas, csupa szaladgálás, jöv-
menés. Persze a lényeg ettől függetlenül konzekvensen
egy irányba megy s hogy ilyen hatásosan és magával ra-
gadoan, hát az a színház, a színészek érdeme. (Örömmel
látam Bárány Frigyes, valaha tapasztalhattunk neki a Cso-
konai Színház színpadán.)

Az előadás után — s ezeknek a színházi estéknek talán
ez a legfontosabb hozadéka — érdekes beszélgetés alakult
ki Wisinger István — ő vezette a közvetítést — és a mű-
vészek között. Köztük volt Páskándi Géza is, a darab szer-
zője. Fontos dolgokat mondott, a darabot, még pontosab-
ban a hátteret, a konfliktus lényegét magyarázó közegről,
az embert, az egyéniséget elnyomó hatalmi mechaniz-
musról. Vagyis a zsarnokságról.

3. Rejtett kamera

Nemigen örülnék neki, ha mindennapi titkainkat egy
rejtett kamera figyelné, beszélne ki a nyilvánosságnak.
A személyiség védelme természetesen ezt jelenleg még
úgy-ahogy megakadályozza, viszont már előrevetíti a jö-
vőt az az olasz és francia film, amelyet nemrégiben lát-
hattunk a képernyőn. — Szállodai szoba. — A filmesek
ugyanis előszeretettel élvezik ki az ötletet: rejtett kamerát
irányítanak boldogtalan hősikre, s azon intim pillanatait
rögzítik, amelyek a test biológiai gyöngeségeit hang-
sítják bele a néző fülébe. Persze, hogy nevetünk, röhögünk
rajta, holott sajnálkozunk kellene a kiszolgáltatottságon.
Sértettségünkön azonban mihamar túlteszük magunkat,
hisz kiderül, hogy ebben a morbid játékban olyan művé-
szek se szegyenkeznek, mint Monica Vitti és Vittorio
Gassman. Igaz, nekik a hálásabb szerep jut. A kívülállóé,
így tehát a színészi méltóságon nem esik csorba. A pi-
kanteriát az ismeretlenek, az amatőrök szolgáltatják, ők
viszont úgyszólván belevesznek a sokmillió arcnéklültségbe.
Nem vagyok prúd, s magam is jól szórakoztam a vas-
kos realitásokon, igazában azért csak attól tudtam meg-
hatódni, amit Monica Vitti produkált. Mert a művészet-
ben, szóljon bár nagyon is földi dolgokról, mindig ott van
valami lélek szerinti. Halljuk az angyalzsarny suhogását.
S ez nemcsak ringatja, emeli is az embert...

Boda István

KÖNYVJELZŐ

Magyarok a Kárpát-medencében

Örülhet az, aki karácso-
nyai ajándékként megkapta
a Magyarok a Kárpát-med-
encében című könyvet.
Glatz Ferenc szerkesztés-
ben-összeállításában köz-
érthető, olvasható, képes-
könyvet kaptunk. Régóta
hiányzik ez, jószerevű Hó-
man-Szekfü monográfiája
óta. Azért éppen a Hóman-
Szekfü szerzőpárosát emlit-
tem, mert a Magyarország törté-
nete kötetei meglehetősen
rapszodikusn hagyják el a
nyomdát, s addig, míg a so-
rozat teljes nem lesz, az em-
lített kötetek nem iktathatók
ki.

Természetesen egy ilyen
képes, a nagyközönségnek
szánt munkától nem várha-
tunk monografikus mélysé-
get, de ismeretanyagja így is
jócskán meghaladja az éret-
ségi követelményeket. Am
még mielőtt elriasztanék va-
lakit az érettségi emlegeté-
sével, sietek gyorsan leszó-
kegni, hogy a könyv valóban
arról szól, amit a cím ígér.
Honnan, hogyan kerültünk
ide? Hány törzsből, népelem-
ből gyűződött össze az a
nemzet, amelyet magyarnak
nevezünk? A szerzők utal-
nak az eredetről, a vándor-
lásról és a honfoglalásról
folytatott tudományos viták-
ra. Szomorú aktualitás, hogy
— néhány szomszédos or-
szágban — ezek éppen az el-
múlt évtizedekben erősödtek
föl (Nagy Morva Birodalom,
dako-román elmélet stb.).
Minden népek fontos az
identitástudat. Mi sokáig
elhanyagoltuk ezt, s most
rohamléptekkel kell(ene) pó-
tolnunk. Ahhoz, hogy meg-
maradjunk itt, a Kárpát-med-
encében, meg kell ismer-
nünk a múlt kegyetlen rea-
litásait, beleértve a szomszéd-
os népeket is. Mert nem a
vitáktól kell félnünk, ha-
nem a viták, s az olykor kí-
nos kérdések szöveg alá
söpprésétől. Lapozgatva a
könyvet, s egyáltalán a ma-
gyar történelem tanul-
mányozásakor — az olvasót el-
fogja a szomorúsággal-szo-
rongással vegyes csodálat.
Vörösmarty sorait idézi né-
mi módosítással „megtör-
ve...” és (sajnos) megfogy-
va is él az a nemzet itt im-
máron ezer éve. Rettenetes
tragédiákat élt át, többször
kellett szinte a semmiből új-
ra építenie országát, küzde-
nie a többszörös túlerővel,
megtizedelve-csonkítva, ön-

bizalmában is megrendítve
maradt talpon. De voltak
fényes pillanatai is, amikor
kivirta Európá hőkent csodá-
latát már az Árpád-házi
királyok, később az Anjouk
és Hunyadiak idejében, a
nemzeti szabadságharcok
vívott heroikus küzdelmei-
ben. Mert ezekre a küzdel-
meire joggal lehet büszke.
Mindenkor érzékenyen fi-
gyelt az újra, az egytetemes-
re, a humánusra. Megfogad-
ta első királyunk intelmeit,
nagyelőkűen befogadta az
idegent, s noha voltak bot-
lásai, bűnei is — ahogyan
Radnóti írja szép versében
— de mindenkor voltak

nagy fiai, akik ostorozták is
ezekért a bűneiért. Történel-
mét nem határozza el egy
nép sem. De öntudatát, mül-
tóságát, önismeretét abból
meríti.

Korunk ismét válságos,
zűrzavaros. Tümpontot kell
keresnünk, amelyen megvet-
hetjük a lábunkat. Bármen-
nyire is paradox, de csak a
történelmünk lehet az. Nem
a múltba merengés, hanem
a tények ismerete. Az a tu-
dat, hogy igenis megszerve-
dett helyünk van itt, a Kár-
pát-medencében, Európa-ha-
zában. (Pallas K. Bp. 1988.)

Horpácsi Sándor

Jámor József

Tanulmányok, képeslapok

A Csokonai Kiadó új kiadványai

A napokban került a
könyvesboltokba a debreceni
Csokonai Kiadó két új ki-
adványa: Für Lajos Hol-
vannak a katonák?... című
könyve, valamint A régi
Debrecen levelezőlap-kollek-
ció.

A kiadó által tervezett Ha-
za és haladás sorozat első

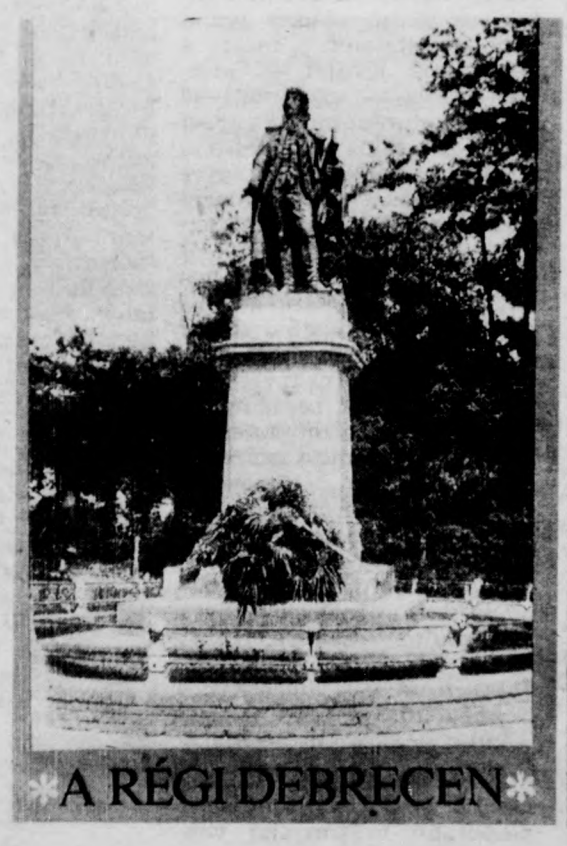
darabja a kitűnő történész,
Für Lajos könyve. A szerző
tanulmányait, esszéit gyű-
jtötte csokorba. A régi Deb-
recen című kiadványt min-
den bizonnyal örömmel fo-
gadják azok, akik ebben a
városban töltötték el életük
nagy részét. Színes borító-
lapba kötve tizenkét régi

debreceni városkép található
a kollektívban, melyhez
hasznos útmutató az Sz.
Kürti Katalin által írt rö-
vid kis tanulmány. Gondolt
a kiadó jó Debrecenbe látó-
gató turistákra is, mert Sz.
Kürti Katalin írásának rö-
vidített változata angolul és
németül is olvasható.

Für Lajos

Hol vannak a katonák?...

A RÉGI DEBRECEN

Egymásért élni

Február 22-én megjelent lapjokban egynéhány gondolatot érdemesnek tartottak arra, hogy a nagyközönség elé vigyék. Ez engem, mint egyszerű állampolgárt teljes tiszteletre kötelez. A félreértések elkerülése érdekében szeretnék egy-két dolgot tisztázni. Én nem vagyok a gondolataimban sem áll módomban megkérdőjelezni Marxot, Engelst és Lenint. Énelőttem ez teljesen távolálló gondolat. Ezek a tanok a maguk idejében jók voltak, az is meglehet, hogy nagyon jók. Viszont a fejlődés természetesen velejárója az emberi életnek, igaz, hogy mint ahogy egyének is, ennek is megvannak a maga vadhatásai. Ez a jelenben is létező jelenség, ami szerintem a mostani válságot is befolyásolja, túlnötte a mai ember igényét a jelenlegi lehetőség. Ha azonban tovább nyújtódik a takarónál, megfázik.

Ezúton kérek elnézést azért, hogy ismét bátorodom felkeresni önöket. 78 éves tsz-nyugdíjas és még jelenben is dolgozó ember vagyok. 78 évem jogosit fel arra, hogy ha végig gondolom az életem, lássam, mennyire változásokkal telezdéltelet volt. Amit az élet kezdetén szépek, jónak látt az ember, mostanra éppen az ellenkezője lett.

A jelenlegi kibontakozás az én érzésem szerint megfelel az igazi demokratikus államrendnek. Azt remélem, minden becsületesen élni akaró állampolgár meg fogja találni a számítását. A demokrácia nem csupán kötelességet jelent, hanem az állampolgárnak a kötelességgel együtt meg kell kapnia a neki járó jogot is. Aki tisztességgel kíván egy társadalomban megélni, annak számára a felső államvezetésnek biztosítania kell az emberhez való életet. Meg szeretném még magam is érni, hogy ebben a sokat szenvedett kis hazában ne legyen az élet lehetőségétől megfosztott ember. Az ember nem azért van, hogy egymás ellen éljen, sokkal inkább azért, hogy egymásért élje az életét!

Molnár Gábor
Debrecen, Lehel u. 6.

ELLENVÉLEMÉNY ITA

Az igazság a véleményekben tisztul

Némi belső szorongás és megütközés ad bátorságot és adja kezembe a tollat, hogy az idézett cikkekre reagáljak, ami nagyon sokáig időszerű volt, és sajnos, csak az ilyen hangnemi vélemény hangozhatott el évtizedekig. A cikk írója nem adja nevének a cikkhez, mivel mint írja, oka van rá. De mi lehet az? Talán csak nem fél valakitől vagy valakitől? Az ilyen hangú cikkek írójának nincs félnivalója, sőt csak neki nincs félnivalója, inkább annak lehet, aki az ilyet bírálja. Vagy talán (mar?) tévednék?

Érdekes módon felhívja a párt figyelmét a nagy klasszikusokra, mivel ezek „világítottak” a múltban, s véleménye szerint ezen klasszikusok útmutatásai lennének a „világító lámpák” a jelen és a jövőt illetően. Ma, amikor az úgynevezett tudományos szocializmust újra kell írni, s azt, amin én és nemzedékem felnőtt, korrigálni kell, a múlt századra érvényes dogmák nem lehetnek „sarkcsillagok”. Eddig kritika nélkül, „egvizgásként” fogadtuk el, de tudni és mérni kell túllépni rajtuk, kritikusnak kell és szabad értékelni, a mai korra lefordítva mondanivalójukat. A cikk szerzője a stabil múltat javasolja, az „egy erős pártot”. De hisz ez meg is volt eddig, és mi lett belőle? Írja a szerző, hogy mint „egyszemélyes partnak” nincs programja. Irásából úgy ítélem, hogy van, s ezt ki is fejté, a javaslatban pontosan meg is határozza. Csakhogy ez a program regresszív, nyugalmra vágyik, az „állóvízre”, olyan békességre, amit a félelem szült, s azt a mozgást kritizálja, ami végre „életet ad” társadalmunknak. A politikai mozgást, „összpoltizálást” pontosan az a párt

javasolta és kezdeményezte, melyet úgy emlit: pártom.

Negyvenöt évig volt félelem szülte csend, itt az ideje a progresszív mozgásnak, mert nem a „csend” és az általa kívánt nyugalom által fogunk „talpra állni”, hanem akkor, ha a politika és gazdaság terén egyaránt aktívan élünk, kritizálva cselekedésünk.

Az ifjúságnak „csendes tanulást” javasol, mivel úgy véli, hogy ez a dolguk. Nos, nagyon szomorú lenne ez az ifjúság meg a világ ifjúsága, ha csak a leckéjére koncentrálna. Szerencsére az ifjúság a jelenben (múltban is) és a jövőben is másként fogja megélni, mivel a progresszív változások mindenkor résztvevője, egyik lényeges résztvevője pontosan az ifjúság! Közé van a jövőhöz, sőt főleg az ifjúságnak van köze, s így kötelessége részt vállalni a haladó mozgásban, kötelessége mozogni az „állóvíz” felé.

A cikkíró által „alternatívák”-nak nevezett szemlélet (vagy mozgalmra gondolt?) lázítják, összezavarják a fiatalok fejét, s ha ez így lenne, ezt valóban korrigálni kellene, ez valóban lútna lenne, de mégsem az, mivel itt szó sincs lázításról. Remélem, s a különböző tömegkommunikációs forrásokból tudom, hogy ezt másként sem tartják annak, sőt a hivatalos vonal sem. Pontosan ellenkezőleg, haladó, reformmegmozdulásnak, a fiatalság számára az adott helyzetben létfontosságúnak ítélik. Hál’ istennek meg a cikkíró „pártja” is annak tartja.

Az ilyen tiltakozást, mint a cikkíróé, már elfújja a szabadabb gondolkodás szele.

Az ifjúság ellen elkövetett bűnökét valóban helyre

kell hozni, s erről beszélni sohasem unalmas, nem lehet „elcsépelni”, de ezt a megújuló politika, a történelmi revíziók szellemében kell tenni, mivel most már szabad, sőt kötelesség.

Sajnálatos dolog, hogy Pozsgay államminiszter ez az a bizonyos bizottság nem tudja a cikkíró meggyőző 1956 történelmi valóságáról. De ez a cikkíró egyéni dolga. Szerencsére a magyarság többségét nem kell meggyőzni, a többség ezt tudta és tudja.

Nincs tiszta forradalom, mint ahogy egy ellenforradalom sem lehet tisztán az, s nem is volt ilyen a történelemben. Ez verrel jár, ki-méletlenséggel a cél érdekében, ebben „rétegek” vesznek részt, és így igazságtalanságok, visszaélések is történhetnek (tisztá búzába is vegyül ocsú), de ettől még célja lehet nemes, népi, demokratikus, s ez a lényeg! Ezért ítélik meg az 1956-os eseményeket úgy, ahogy kezdi megélni.

A cikk írójával egyetértek abban, hogy a fasizmus áldozatairól nem lehet és nem is szabad elfeledkezni (gondolom, ezeket gondolt írásában?). De azt sem szabad elfelejteni, hogy azok, akik akkor harcoltak, s egy szebb jövőért haltak meg, nem azt a jövőt képzelték el, ami bekövetkezett. Továbbá azokról sem szabad

megfeledkezni, akik Rákosi önkényuralma miatt haltak meg, kommunisták is többek között. Amikor a mártírokat említi, remélem, nem felejtí el, hogy 1956-ban körülbelül annyi magyar halt meg, és tűnt el a nagyvilágban, mint a második világháborúban összességében! Ezeket el lehet felejtetni? Vagy a cikk írója szerint ez a tömeg mind „nemkívánatos elem”? (Talan még most is az?)

Írja, hogy szakemberek mindent helyrehoznak, legálább is reméli. Valóban, ebben reménykedünk, de nem olyan értelemben, hogy ezt a rövidke reformidőszak fordítják vissza a „sötétbe”, hanem abban, hogy a múlt korrekciója által egy szabad, demokratikus Magyarországot építsünk.

Nem szoktam politikai cikkekhez hozzászólni, legálábbis nem „nyitlan”, de az „idők szele” úgy érezte, hogy meg kell szólalni a véleményem, hogy most (vagy már) megtehetem magam és azok nevében, akik e változó politikai és gazdasági mozgást haladónak, progresszívnek és szükségesnek, sőt elkerülhetetlennek tartják. Mindennek ellenére úgy vélem, hogy a „vélemények” utkövetése” szükséges, ha-rag nélkül! Minél több a vélemény, annál jobban tisztul le az igazság!

Zajdó Attila

A második tag

A Véleményt mond az egyszemélyes párt című cikkhez, annak írójához én is csatlakozom. Már ketten vagyunk. Kiegészítem azzal, hogy már most is ellenforradalom folyik, egyelőre csendesen.

Takács József

Címer és történelem

Tisztelt Cím!
Megragadom az alkalmat, hogy a Napló c. újság hasábjain adott lehetőségben — az „Ellenvélemény, vita” rovatban megjelent egyik cikkhez hozzászóljak, abban a reményben, hogy szerény megjegyzésem is helyt kap benne, miután minden biznnyal nem vagyok egyedül a véleményemben.

A Napló február 9-i számában az „Ellenvélemény, vita” rovatban megjelent egy cikk a Magyar Népköztársaság címeréről. Kérem, engedjék meg, hogy erre néhány szóban én is közreadhassam véleményemet.

Azt hiszem, elég sokat cikkeznek a címerekről, arról, hogy a rosszul sikerült elemeket a címerekből — de lehet a közéletre is mondani — kivesszük és igyekezzünk hagyományainkhoz ragaszkodva a régi címereink képét visszaadni. Úgy látszik, hogy ez debreceni viszonylatban mihamarabb sikerül, és abban a reményben vagyok, hogy sikerüljön fog nemzeti címeréről is.

Hogy kinek mit mond nemzeti címer ez éve kialakított címer, az egyénileg a legkülönfélébb módon alakulhat. Nekem például, aki fiatalon éltem meg a vérvívaros háborút, aki még nem voltam tizenhét éves, amikor az első bombázástól megsebesültem, majd ismét mint diák munkaszolgálatos (és nem önkéntes) a debreceni repülőtéren, majd a

háború utolsó pillanataiban — úgy érzem, nekem mást mond a nemzeti címerünk, mint ahogyan mást mond azoknak a Himnusz, akik a bunkerbe, lágerbe, pincébe, lövészárkba kényszerülve élve úszták meg a vérvívarost. Nekem mást mond a Nagytemplom — bármikor meglátom —, mint annak, aki nem olyan előzményekkel láthatta meg, mint ahogy én és sok-sok sors-társam láthatta. Ebből fakad az, hogy egyáltalán nem hibáztatom azokat, akik az ezeréves történelmünkben „a magyar uralkodóház címeréből alakult, mindig is kizsákmányoló rendszer állama által használt” motívumot látja. És nem ezeréves múltunkat, azokkal a királyokkal, akikre ma is inkább büszkének lehetünk, mint a mai kiskirályokra, akiknek — remélem — a korrupciós ügyei nyilvánosságra fognak kerülni.

Amelyik nemzet nem ismeri múltját, az nem érdemli jövőjét, és annak biznnyal meg van pecsételve sorsa. Gróf Széchenyi szerint „egy nemzetnél sem vagyunk alábbvalóak”, és hadt tegyem hozzá, még akkor sem, ha a nemzetben sokszor több alábbvaló ember került hatalomra. A nemzet, a nép mindenkor megpróbált a legkülönfélébb módon ért támadásokkal szemben talpra állni, és tetté, és teszi ezer éven keresztül. Hát ezek a gondolatok vannak bennem, és ha ránézek a régi címerre, a ket-

tős keresztben Szent István országalapítónk megtestesülését látom, a koronában azt a hatalmat, ami a nemzet és nem a király hatalmát jelképezte, mert a korona a királyt is kötelezte. A címer pályái az ország szent folyói, amiben sok-sok magyar vér folyt. A halmok pedig azokat a hegyeket, melyek közül többet láthatunk utlévellel, mint anélkül.

De rögtön azt is elmondom, hogy a mai címerben sok-sok olyan elemet látok, ami nyugtalanít, mert a nemzetünk jövőjét — enyhén szólva — az elmúlt 40 év alatt elprédálták. És most már hivatalos legfelsőbb szervek is kénytelenek egyre erőteljesebben fogalmazni arról, hogy politikai és gazdasági tönk szélén állunk, és jelentős veszélyhelyzetben vagyunk. Nem hiszem, hogy józanul gondolkodó ember jelen helyzetben még mindig az elmúlt negyven év vívmányairól beszélhetne, amikor a létbizonytalanság és az infláció most már milliós „dolgozó” tömegeket érint egyre erőteljesebben. Vagy mondhatom azt is, hogy a felszínre került és kerülő korrupciós események sem vetnek jó fényt a közelmúlt vezetőire, még akkor sem, ha azt valamilyen formában igyekeznek csomagolni, takargatni még mindig.

Tisztelt Korcsek Zoltán! Önnek bizonyosan jobb és alaposabb információi van-

nak arról, amit a városunkban most már nemcsak sutlógának, hanem már egyre hangosabban kiáltanak. Miért kell megint megvárni ebben a robbanásig feszült helyzetben a robbanást? Kinek jó ez? Mi szükség van arra, hogy még mindig olyan emberek véjjenek, akik ezt semmiképpen sem érdemlik meg? Akik nagyobb bünt követtek el a párttal szemben is — mert visszaélték a bizalommal —, nunt a párt állítólagos el-lenségei. Ki volt az igazi ellenség? A hitet vissza kell adni az embereknek, mert e nélkül nincs kibontakozás. Bizalmatlan, megkeseredett tömegekkel nem lehet elindulni az újjászülés felé. Hígye el, hogy a lakosság döntő többsége hitet fog tenni a régi címer mellett, mert az új nem sok jót mondhatott. Be kell látnia, hogy nagyobb tömeg él ebben az országban félrevezetésben, mint ahogyan ezt ön gondolná.

Nagyon sajnálom, hogy soraimmal az esetleges meggyőződésében fogom megrendíteni, de azt hiszem, rövid időn belül meg kell ismerni mindenkinek valós történelmünket — az ezerévesét is, az elmúlt 40 évet is. Ez senkinek nem fog ártani, és azt hiszem, ez bármennyibe is fog kerülni, valahol kamatoztatja magát.

Tisztelettel:
Dr. Kozma István
nyugdíjas

Veszélyes filmek?!

Vannak filmek, melyek sehogyan sem akarnak kiköpni a filmszínházak műsoráról (Csillagok háborúja eposz-trilógia). Valamikor szenzációként edesgették magukhoz az elbűvölt rajongókat, s mára már őrüességtől kongnak az álomgyár terméi, de üzletembereknek mégis érdemes el futatni a kópia-közvetítés, ki tudja, mikor kedveli meg őket újra a közönség. (Néha elég egy kis szirupos felpezsdítő reklám!)

Vannak viszont filmek, melyek csak megjelennek tuneményként, villanásnyi időre kibontják titkaikat az értőknek, s megmagyarázhatatlanul hamarosan el is tűnnek a forgalmazás sötét útvesztőiben, az archívumok poros zugaiban. Qui prodest? Kinek az érdeke? Miért deklarálják annyian szóban, hogy az „felvilágosodás” évtizede törvényesít, egyenlősít, tabuk görceit oldja; ha látnivalóan még sem azt teszi, vagy felelősen teszi azt, biztosítva az ovatos visszahátrálás ösvényeit azoknak, akik félnek a kockázat minden kijózanító kalandjától. Sára Sándor önmegújításról tanuskodó dokumentumfilmjeinek (Néptanítók, Bábóla, Pergőtűz, Sir az út előttem, Csonka Bereg) eljuttatása közönségéhez nehezebb feladatot, mint maga a film elkészítése. Novemberben mindössze csak egyetlen mozi, a Híradó tűzte műsorára — előtte se, utána se, azóta se senki! — a Sir az út előttem tetralógiáját. De

Nem hallgathatók! Szemek

1988 tavaszán erdélyi kirándulásunkról még két említésre méltó emlék él ma is bennem. Marosvásárhelyi az egyik. „Kisérőnk” mindig velünk, nyomunkban volt, néha meg is szólalt, mint idegenvezető. Egyszer próba alá került. Egy román férfit ábrázoló szobor mellett haladtunk el a vásárhelyi vár szomszédságában. Megkérdeztem tőle: „Kit ábrázol s miért éppen itt áll?” Csodálkozva nézett rám: nem is látta a szobrot, s nem is tudott róla semmit. Sapiienti sat!

Makfalvi esemény a másik. Úgy adódott, hogy belebógtunk egy esküvői nászmenet középső részébe. Megálltunk. A násznapból a férfiak rögvest borral teli üvegeket adtak mindnyájunk kezébe, nekem kettőt is! Tétován álltam és néztem az éneklő, vonuló tömeget. Társaim zöme elindult a menettel a református templomba, az esketésre. Én visszamaradtam a „kisérő” és a sofőr társaságában. Néhány perc múlva 10–12 férfi és éltés nő gyülekezett kocsink körül. Míg a „kisérő” állt a kocsi mellett, tölem kartávolságra, csak néztünk egymásra. Fejünkön asszonyok, szalmakalapos férfiak. Mondtam: értik-e, hogy „szindely van a háztetőn”? Értették, de szóltak, hogy beszéljék, bármint! Szóltam: honnan, s hova megyünk. Néhány perc múltán a „kisérő” beszélt a sofőrökkel. S akkor válthattunk szót. Mondtam: Tudjuk, mi van itt, de végre már nem hallgatunk otthon, se a nép, se a hatalom. (Példig dehogyan lehet azt ott tudni, amit itt élni kell!) Kérdésemmre, hogy Makfalván hogy s mint vannak, egy öreg, éltés korú magyar, jókora foltos nadrágban, szalmakalappal, így válaszolt: „Mi itt EGÜNK!” S egy szemmel néztek rám, a magyar autóbuzsra, simogatták azok a szemek azt is, amíg én is! Úgy néztek az én könnyfátyolos szememre, mint a szentek a templomokban az Eg. a Mindenható felé! Felejthetetlenül bizakodva, reményt remélve, csodát várva.

Kétségbeesett volt, hogy semmi jót nem válaszolhatunk ezeknek a szemeknek! Dr. Nábrádi Mihály ny. gimn. igazgató

Versen a szöv. AZ ELVEK

A napjainkban egyre-másra jelöltek különböző okok felkaróják a demáci. Sokan a magyar falu mórájában vagyunk nyi keretek nélküli képviselő és első lépések, új kialakítására. Ez kezni azokról az szervezetek mozaik tekinthető felépülő, és a szög önkormányzatok szervezetek működtetésének és összességének é

A demokrácia mint rendezés

A megállapítások talma sokakat elle megfogalmazására lehet. A gyakorlatban megvalósult szövegek nem megvalósult badszokor helyesen kritika éri az em alapján szerveződött kezdetek és érdeket szerveiket. A az ténybelleg ke-alapozott, tárgyszó a jobbítás ügyét kell ismerni, hogy tükben sok igazságdöntően a termézetekre alapozott daságban feszült mozdokt fel. De kell ismerni, hogy szervezetek saját

A szervezetek a termelőszövetkezetekhez szövetkezetekhez cialisan kötődő nem szabad a társlenlegi állapotába va vizsgálni. A társzközi és a szök politikai, gazdasázet át nem léphek szab. Bárhogynősítjük az elműket, az ez idő alakezett társadalmi kat nem lehet figvül hagyni. A megények tagadása ban kevés az újpozásához. Ehhez hogy a szerveződe alternatíváját rajz amely kiállja a próbát. A feloldása csak a rásán keresztül, a környezet és az által elfogadott val és ezt kivitel szervezettel valósi ilyen körülménye te kell megvizsgá versenyképes-e a ti demokrácia.

A szövetkezeti dem mint rendező elvkezeti mozgalom jelen van, érvény mindennek, terennek az elvnek a fejlődéstörténet tartalmát ma egy szervezetek de önkormányzat, má államhoz való vis Mit jelent ez? A szervezeteket olya viselő irányítja közvetlenül a tags és akik maguk a kövőknek. E látszó fekvő kijelentés mozzanatok tak

Először is a kölasztás ma jóform szövetkezetekben Ha véglegmegszűdalom jelenlegi rendszerét, azt lávezetés olyanok van, akiket több állítással állítottlyükre. A közvetlítás tényét tehát íratjuk a szöveti mokrácia javára.

Szűk Balázs

Versenyhelyzetben a szövetkezeti demokrácia

AZ ELVEK ÉS A GYAKORLAT

A napjainkban felgyorsult társadalmi mozgásban egyre-másra jelennek meg szervezetek, amelyek különböző okokból indítva érzik magukat, hogy felkarolják a mezőgazdaságban dolgozók érdekvédelmét. Sokan érzik úgy, hogy a parasztság és a magyar falu megmentésének a huszonegyedik órájában vagyunk. Úgy vélik, a meglévő intézményi keretek nem alkalmasak az igazi érdekvédelmi, -képviselő és érdekvédő munkára. Megtörténtek az első lépések, új program és új szervezeti keretek kialakítására. E jó szándékú törekvések tiszteltetésében tartása azonban nem szabad megfelelni azokról az értékekről sem, amelyet a magyar szövetkezeti mozgalom megteremtett. Ilyen értéknek tekinthető a szövetkezeti demokrácia elvén felépülő, és a szövetkezeti mozgalom egészét átfogó önkormányzat, amely biztosítja egyfelől a szövetkezetek működését, másfelől a szövetkezetek összességének érdekvédelmét.

A demokrácia mint rendezőelv

A megállapítás pozitív tartalma sokakat ellenvélemény megfogalmazására készítet. A gyakorlatban a már megvalósult szólás- és majdnem megvalósult sajtósabadság eredményeként — sokszor helyesen — kemény kritika éri az említett elv alapján szerveződött szövetkezeteket és érdekvédelmi szerveket. A kritika, ha az ténybelileg kellően megalapozott, tárgyias, akkor a jobbítás ügyét segíti. El kell ismerni, hogy a bírálásokban sok igazság van, a döntően a termelőszövetkezetekre alapozott mezőgazdaságban feszültségek halmozódtak fel. De azt is el kell ismerni, hogy ez nem szövetkezeti sajátosság.

A szövetkezeti mozgalom, a termelőszövetkezeteket, a szövetkezetekhez egzisztenciálisan kötődő egyéneket nem szabad a társadalom jelenlegi állapotából kiszakítani vizsgálni. A tágabb nemzetközi és a szűkebb hazai, politikai, gazdasági környezet át nem léphető korlátokat szab. Bárholvan is mi történjék az elmúlt évtizedeket, az ez idő alatt bekövetkezett társadalmi változások nem lehet figyelmen kívül hagyni. A meglévő intézmények tagadása önmagában kevés az új megvalósításához. Ehhez az is kell, hogy a szerveződésnek olyan alternatíváját rajzoljuk meg, amely kiállja a gyakorlat próbáját. A feszültségek feloldása csak az okok feltárásán keresztül, a társadalmi környezet és az érintettek által elfogadott koncepcióval és ezt kivitelezni képes szervezettel valósítható meg. Ilyen körülmények közepette kell megvizsgálni, hogy versenyképes-e a szövetkezeti demokrácia.

A szövetkezeti demokrácia, mint rendező elv a szövetkezeti mozgalom kezdete óta jelen van, érvényesül. Mint mindennek, természetesen ennek az elvnek is megvan a fejlődéstörténete. Az elv tartalmát ma egyrészt a szövetkezeti demokratikus önkormányzat, másrészt az államhoz való viszony adja. Mit jelent ez? Azt, hogy a szövetkezetet olyan tisztségviselő irányítják, akiket közvetlenül a tagság választ, és akik maguk is tagjai a közönségnek. E látszólag kézenfekvő kijelentés igen fontos mozzanatokat takar.

Először is a közvetlen választás ma jóformán csak a szövetkezetekben elfogadott. Ha végiglemezünk a társadalom jelenlegi intézményrendszerét, azt látjuk, hogy a vezetés olyanok kezében van, akiket több-kevesebb áttétellel állítottak a helyükre. A közvetlen választás tényét tehát nyugodtan írhatjuk a szövetkezeti demokrácia javára. A követ-

aki a saját bőrén érzi azokat, és akinek az egzisztenciája függ tőle. Tehát a társadalmi küzdőterem valóban felelősen csak az cselekedhet, akit erre a legilletékebbek hatalmaztak fel.

Tekintve, hogy az érdekvédelmet az egyes embernek kell kezdeni, a szövetkezeti önkormányzat látszik alkalmas modellnek arra, hogy képviselje és védje az egyes ember érdekeit. A tagság ebben a keretben érvényesítheti a lehetőségeihez képest legjobban akaratait, vezetőit itt ellenőrizheti legjobban.

A szövetkezeti demokrácia külső hatókörét az állammal kialakított kapcsolat adja. A szövetkezet és az állam közötti kapcsolatot az érdekvédelmi helyzeteknek el. Azon lehet vitatkozni, hogy a jelenleg működő érdekvédelmi rendszer hogyan látja el feladatát, azon viszont nem, hogy ilyen közbülső lépcsőzettség van. Ha pedig szükség van, akkor azt meg is kell szervezni. Kétségtelenül a jelenlegi felépítés csak részben közvetlen választás útján alakult ki. Itt még van tenivaló annak érdekében, hogy a szövetkezeti demokrácia pozitív elemei maradéktalanul érvényesüljenek. Összességében tehát az érdekvédelmi szerveződéseknek is a demokratikus önkormányzat lehet a vezérlő elve azzal, hogy az érdekvédelmi és az egyes szövetkezetek mellérendeltségi viszonyban áll.

Az elmondottak igazságát nem gyengíti az sem, hogy a szövetkezetek szervezése során sokszor megsértették a szövetkezeti elveket. Ennek tanulságát le kell vonni. A túlkapaszkodás azonban nem az elvek a felelősek, hanem azok, akik ezeket feleltették.

Természetesen nem akarunk abba a hibába esni, hogy egyetlen modell tekintésünk egyedül üdvöztetőnek. De a mezőgazdasághoz létükkel kötődő szűkebb többségének a szövetkezeti demokrácia elvén felépülő önkormányzattal rendelkező szövetkezetek adhatnak reális kereteket a társadalom érdekvédelmi mechanizmusában való részvételre.

Dr. Helmecei Lajos,
a Hajdú-Bihar Megyei Mezőgazdasági Szövetkezetek Szövetségének főmunkatársa

Ki kinek tartozik?

A sorbaállítás (politikai) gazdaságtana

Ki ne ismerné manapság Magyarországon azt a lehetetlen helyzetet, amikor egy nehéz hónap végén a család amúgy is labilis pénzügyi egyensúlyát felborítja a nem várt esemény: az adóunk képtelen fizetni. Ilyenkor aztán megindul a lavina, hiszen pénz hiján a mi hitelezőink is hoppon maradnak, pedig ki tudja, talán ők is tartoznak valakinek... Nos, ugyanez a jelenség „nagyban” is létezik, csak hogy a mai magyar gazdálkodók, ellentétben velünk, nem száz vagy ezer forintokért, hanem kemény tíz- és százmillióért állnak sorba.

Ha feltennék a képzeletbeli szemüveget, amely csak a krónikus pénzügyi okozta vákuumot engedni látszanak, gazdaságunkra tekintve bizony meglehetősen sajátos kép bontakozna ki. Első pillantásra kuszának, szövevényesnek tűnő hálózatot venénk észre, ám ha figyelmesebben megnéznénk, rögtön látnánk a lényegét: vállalatok jó része takaros rendben sorakozik egymás

oldja meg, hogy rövid lejáratú forgóeszközhitel formájában, úgymond beleinjektálja azokat a cégekbe, amelyek a legnagyobb sorok kigyóznak. A lejárat után ez a pénz aztán kikerül a forgalomból.

— Ez tehát pusztán tüneti kezelés?

— Igen, a cél csak a sorbaállítás megszüntetése. 1982—83-ban volt már egy, a mostanihoz hasonló hullám, azt akkor hónapok alatt sikerült leküzdni. A lenyeg, hogy a kritikus pontokon álló, de nem csődbe jutott vállalatokat legalábbis átmenetileg fizetőképesé tegyék. A baj az, hogy nehéz megmondani, honnan indul ki egy sor, hiszen mindenki úgy gondolja: én tudnék fizetni, de nekem is tartoznak.

— Amikor pedig a sor elején állóktól a jegybank kiszivattyúzza a fedezet nélküli milliárdokat — mint ahogy reméljük, könyörtelemmel megteszi — az egész kezdődik előlről, csak akkor már más sorrendben állnak egymás mögött a vállalatok...

— Ha a cégeknek tartósan hiányzik a saját forrásuk, és nincs hitellehetőségük sem, nem marad más, mint a sorbaállítás, a partnerektől kikényszerített „hitel” ügy, hogy egyszerűen nem fizetnek. Es addig, amíg ennek a késedelmi kamata 20 százalék, amit pedig gyakran a banki alapkamat is meghalad, a vállalatok nincsenek is kényszerítve arra, hogy időben fizessenek. Persze, nem ezért kesnek...

Ahogy a bank látja

— Mondjuk inkább úgy, hogy a gazdálkodók nem tudják a hitellehetőségek szűküléséhez idomítani a készleteiket — válaszolja Lőrincz György, a Magyar Hitel Bank Rt. debreceni igazgatóságának közgazdasági osztályvezetője. — Mert az utóbbi időben többször is bebizonyosodott, hogy ha a nemzeti bank a raktárakban heverő anyagokat, eszközöket mozgósítandó kivon a gazdaságból néhány milliárdot, akkor nem a készletek csökkennek, hanem a sorbaállítás nő. A vállalatok mindig a legkisebb ellenállás felé haladnak, de hát mi mást várhatnánk a hiánygazdaságban. Ha valamit most éppen kapni lehet, vagy kiszivárogo, hogy a közeljövőben felmegy az ára, aki teheti, „bekészletezi”.

— És mi a helyzet a pénzzel? Mert azt is „be lehet készíteni”.

— Igen, csak nem úgy, hogy az MNB úgynevezett forgóeszköz-refinanszírozási hitelkerete, tehát az a pénzmennyiség, amellyel a kereskedelmi bankok által kibocsátott forgóeszköz-hiteleket ellentételezi, a tavalyi január elsejei 265 milliárdról december 31-re 220 milliárd forintra csökkent. Persze eközben, a bérbemutató pluszkidadásokat ellensúlyozandó, valamivel több mint 30 milliárd forint értékű válto is a piacra került. Csak hogy a váltót a gazdálkodók nem tudják forgatni, mert a partnereik nem szívesen fogadják el, a bankok pedig nem tudják leszámítani (lényegében kifizetni), mert az erre szolgáló keretük már vég kimerült a jegybanknál... Marad a sorbaállítás.

— Tehát összefoglalva: a lényegében az államosítás óta „pénztelen” gazdálkodóink ma például hiánycikkeket kénytelenek készleten tartani, ami rengeteg pénzt köt le, ugyanakkor a tartozásaikat, éppen emiatt nem tudják kiegyenlíteni, mint ahogy nekik sem a nekik tartozók. Ráadásul a bankárok is csak a kezüket tartják ezét a hitelkérőknek, a váltók pedig a fiókokban hevernek... meglehetősen lehangoló a kép. Vajon mik a kilátások a helyzet rendezésére, van-e esélyük a sorbaállításnak, hogy végre a dolgukat végezhessék, s ne a pénzük után rohagyaljanak?

— Abból, amit eddig el-

Például a Defém

E közgazdaság-tudományi mélyrepülés után nézzük meg, hogyan is fest a sorbaállítás a gyakorlatban. A példa legyen a Defémé, azaz a Debreceni Fémfeldolgozó és Javító Ipari Szövetkezet. Ez a jól prosperáló, viszonylag nagy szövetkezet egy, ha nem is túl hosszú, de igencsak stabilnak mutatkozó sorban áll. Legnagyobb partnere, a Gép- és Szerszámméretékesítő Vállalat ugyanis időről időre fizetésképtelenné válik, s képzeld el, mi történik egy ipari szövetkezettel, ha az a mamutcég, amely a termékeinek jó 70 százalékát vásárolja, kifordított zsebeire mutat a banki számlázás helyett.

— Január 31-én a vevőállományunk 36 és fél millió, a szállítóállományunk 16 és fél millió forint volt — mondja Farkas Lajos, a Defém főkönyvelője. — Az előbbi összegből csak a GSZV több mint 20 millióval tartozott, 14 millióval pedig még ma is tartozik.

— Az előbbi adatokból kitűnik, hogy 16 és fél millió forinttal viszont ők tartoznak más cégeknek.

— Világos, és bizony néhányunk már régebb óta. Csak hogy szerintem ez nem elsősorban hitel kérdése. Nézzé! Mi elég sok importalkatrészt építünk be a termékeinkbe. Ezeket egy külföldi vállalaton keresztül szerezzük be, mégpedig úgy, hogy a GSZV a szállítást előre finanszírozza, s ha megérkezett az anyag, az árát leszámolja nekünk. Tavaly többször is előfordult, hogy vagy az importalkatrész nem jött meg időben, vagy a belföldi partnereink nem voltak pontosak. 1988-ban egy 20 millió forintos csavarkompresszor-tétellel történt ez: a második negyedévre vissza-

— Apropó, késedelmi kamat. Mi a véleménye arról, hogy ennek a 20 százalékos mértéké nem elég visszatartó erő?

— Itt nemcsak arról van szó. Mert lehet, hogy a bankkamat sem ocsóbb, de a vállalat hírenek nem tesz jót, ha elterjed, hogy pontatlan. Inkább a drága bankhitel, mint a feketelist!

— Ha van hitel, de most nincs... Visszatérve az előbbi témára: ön tehát azt mondja, hogy a sorbaállításnak nem is annyira a pénzügyi, mint inkább a kisebb cégeknek a monopóliumokkal szembeni kiszolgáltatottsága az oka?

— Igen, nekem ez a véleményem. Nézzé, amíg Magyarországon két cég gyárt villanymotorokat — az egyik a kicsiket, a másik a nagyokat —, addig ezek a monopóliumok nyugodtan diktálhatják a nekik tetsző feltételeket, hiszen tudják, ha megkezdik a beszállítást, az ügy lehet tompítani, ha biztos, ami biztos, mindig tartok a raktárban villanymotort. Muszáj, hiszen nekünk rugalmasnak kell lennünk, mert mi a piacról élünk...

Horváth Árpád

A Magyar Nemzeti Galéria képre Restaurátor műhelyében Gulyás Gyula faszobrász-restaurátor a szállítások közben, a raktározásnál, vagy egyszerűen csak az időtől megsérült képeket speciális anyagokkal javítja, illetve egészíti ki (MTI-fotó: E. Várkonyi Péter)

hatatok!

mek

zán erdélyi k...
ról még két...
éltó emlék...
él...
em. Marosvásár...
gyik „Kisérőnk”...
nk, nyomunkban...
meg is szolgált...
vezető. Egyszer...
erült. Egy román...
oló szobor mel...
ünk el a vásár...
zomszédságában...
m tőle: „Kit...
niért éppen itt...
álkozva nézett...
s látta a szob...
is tudott róla...
jenti sat!...
esemény a má...
dott, hogy bele...
gy esküvői nász...
lós középebe...
A násznépből a...
est borral teli...
dtak mindnyá...
nk, nekem kettő...
álltam és néz...
klő, vonuló tö...
aim zöme elin...
ettel a reformá...
ba, az esketés...
szamaradtam a...
a sófőr társasá...
ny perc múlva...
és éles nő gyű...
sünk körül. Míg...
llt a kocsit mel...
kartávolságra...
k egymásra. Fej...
nyok, szalma...
iak. Mondtam...
y „szindely van...
Értették, de...
beszéltek, bár...
honnan, s hon...
Néhány perc...
Kisérő” beszélt...
akkor válthat...
fontam. Tud...
itt, de végre...
llgatunk otthon...
a hatalom Ró...
sorsokról! (Pe...
lehet azt ott...
itt élni kell!)...
hogy Makkfal...
mint vannak...
es korú magyar...
os nadrágban...
ban így vála...
EGÜNK!” S...
néztek rám, a...
obuszra, simo...
a szemek azt is...
gy néztek az...
tyolós szemek...
tek a templo...
Ég, a Minden...
Fejlethetetlen...
eménvt remél...
arva...
to volt, hogy...
em válaszolhat...
a szemeknek!

brádi Mihály
dmn. igazgató

k?!

kárhogy! A...
árom héten át...
ndig egyetlen...
nnegyed 6-kor...
n tisztességes...
lt minden le...
sőt az Apolló...
tőjén néhány...
hónapokig elő...
bemutató ünne...
Azóta a Hegy...
elfaltak az er...
tétét. Hogy szá...
el lelkismere...
András második...
Alombrigád...
gatta, mégsem...
mert szép...
mutatták, be...
rannyira, hogy...
zó sem férhe...
eredeti kópia...
őkerült ez a...
(lásd Ember...
tri), de ravasz...
épp anyai idő...
26-tól február...
y a „reszketni...
lletékesek ki...
ezt a kényes...
Miért veszi...
va a jobb kéz...
pal kéz látvá...
sággal osztott?

filmek? Vagy...
meg nem itél...
mar betiltani...
és kulturális...
ne, agyonhall...
a korlátozott...
a szétszabda...
atizáló” mód...
szlen itt már...
d, azaz majd...
Aki akarja...
eltéve, ha más-

Szűk Balázs

Értelmiséget képezni

BESZÉLGÉTES DR. PÁLFFY ISTVÁNNAL,
A KLTE TANÁRKÉPZÉSI REKTORHELYETTESÉVEL

A Kossuth Lajos Tudományegyetem tanárképzési rektorhelyettese a napokban tett beszámoló jelentést az egyetemi tanácsnak az intézményben folyó tanárképzés helyzetéről, gondjairól, problémáiról. Ebből az alkalomból kértünk tőle interjút.

— **Professzor úr, kezdjük talán azzal: gyakorlatban marad-e, hogy harmadévesek látogatják az órákat, illetve bevezetésre kerül-e az alsóbb éves egyetemi hallgatók folyamatos közép- és általános iskolai óralátogatása, hogy ne szakadjanak el az iskolától, egyben jövőd munkahelyüktől?**

— Az első alapvető probléma, amiről idestova húsz éve vitalkozunk, beszélünk, hogy adott egy kifejezetten tanárképző intézmény, mint például a mi egyetemünk. S a tanárképzés egyik karon sem válik el a szakemberképzéstől. A kettő valahol mindig összetartozik. A jó tanár jó szakember, a jó szakember jó tanár. Kétségtelen: megteremtődik azok a lehetőségek, formák (meg is teremtettük ezeket), amelyek keretében hallgatóinknak nemcsak a szakmai ismereteik gazdagodnak, de az egyetemisták összetételüknek, újratálcázásuknak az anyaintézményvel. Volt iskolatípusokkal. Az első esztendő, tanulmányi évek nyilvánvalóan szakmai alapképzést nyújtanak, viszont a harmadéves időszak is feltétlenül szükséges, hogy bekapcsolódjanak a hallgatók egy pedagógus-magatartásba, -szemléletbe. Ezt korábban vállaltatni velük nehézkes lenne, mert amikor a diák a középiskolából kilépve egyetemista lesz, még nem „kiforrott” pedagógusjelölt, hiba lenne „visszaküldeni” a középiskolába órákat nézni. Tehát el kell tennie ennek a kétéves szakmai alapozásnak, hogy egyetemista, illetve tanárjelölt szemmel nézhesen az iskolára a hallgató.

Napközben, nyári táborban, nyári egyetemen stb. végeznek pedagógiai gyakorlatot a harmadévesek a különböző életkorú diáksággal való pedagógusi foglalkozás alap-elemeit sajátítják el a gyakorlatban. Ezt követi a negyedév. Ekkor a tanárképzési feladatokat részben a szaktanszékek látják el, szakmodszertani oktatást nyújtva. A másik feladatot, a nagyobb általánosságban vett pedagógiai képzést a neveléstudományi tanszék teljesíti. E tanszék a tanárképzési rektorhelyettes közvetlen segítségével szervezi meg a külső gyakorlati bázis-rendszert. Ez azt jelenti, hogy nem a gyakorló iskolákban, hanem különböző más oktatási intézetekben töltöttek mintegy tíz-negyed órát egy félévben a hallgatók. Ez nagyon fontos, tudniillik így ismeretlen pedagógiai közegben is találkoznak a tanári munkával.

Az ötödévesben kezdődnek a problémák. Ugyanis el egy konfliktus a tanárképzési ötödév és a szakmai képzési ötödév között. Ezt úgy szokták — kérdés formájában — mondani: kic az ötödik év? Az egyetemé, a szakmáé? Vagy a tanárképzésé? Olyan képzés elképzelhetetlen, hogy egy végzős tanárjelölt ne tegye be a lábát a tanyerembe, ne találkozzon gyerekekkel, ne adjon át ismereteket, tehát ne „praktizáljon”.

— **El tudja-e látni két gyakorló iskola az évről évre duzzadó számú ötödévesek tanári gyakorlatait?**

— Mióta a bölcsészképzés szélesebb bázisra alapult, tehát tanárképzéssé lett (1948–49–50-tól), attól kezdve Debrecenben két gyakorló gimnázium alakult: a Kossuth (korábbi neve: Dóczy) és a Fazekas. Egy elhibázott lépés következtében egy gyakorló intézmény jött létre (1958), ami azt jelentette, hogy létrehozta egy mamutiskolát, amelyről az akkori elképzelés szerint le kellett volna vonni egy gyakorló általános iskola. Körülbelül százötödéves hallgatóra méretezték ezeket. Azóta minimum kétszáz hallgató végez évente a két karon, jövőre s utána várhatóan három-négy száz lesz a számuk. Gyakorlatukat két intézmény nem tudja ellátni, a képzésbe bekapcsolódó, más intézménybeli húsz-egyháztanár vezető tanárral együtt sem. Tehát égető szükség van Debrecenben egy új gyakorló iskola létrehozására.

— **Érdemes-e még megtartani az amúgy is leterhelt ötödévesek vidéki gyakorlatát?**

— Az ötödév felesleges terhei közé tartozik véleményem szerint ez a sokat vitatott külső, úgynevezett vidéki tanítási gyakorlat. Attól függetlenül gondolom így, hogy magam is támogattam annak idején. Ma már mégis feleslegesnek tartom ezt a formát, ugyanis nincs már különbség a debreceni, illetve a vidéki iskolai feltételek között — érdemben. Javasoltam az ilyen gyakorlat megszüntetését, mert feleslegesnek sokba kerül, s mert e két hét alatt szerintem inkább az így is összetett teendővel foglalkozzon a végzős hallgató.

E gyakorlat helyett egy új forma van kialakulóban. Az országos pedagógushíány nyomán ugyanis sorban kapjuk a leveleket, hogy engedjünk ki ötödéveseket tanítani a hiány enyhítésére. Ha kiküldjük őket, s oda tudunk rájuk figyelni, mélyebben beáthatják magukat a végzősök a pedagógusmunkába, mint a vidéki gyakorlaton vagy a gyakorló gimnáziumban, ahol a mély munkát úgyis a vezető tanár végzi. Csak hogy: nem mindegy, kit küldünk ki ilyenformán tanítani. Itt lenne nagy a fe-

lőssége az adott szakintézetnek, szaktanárszéknek a véleményezésben.

— **A nem tanár szakosok miképp részei a tanárképző intézménynek, s majdan az oktatásnak?**

— A létszámuk eszünkön tendenciát mutat. De az egy szakosok, tehát a nem tanár szakosok közül is egyre többen jelentkeznek tanárképzésre. Lehet, hogy e pillanatban mellékvágány, de vessünk egy pillantást az új vagy a születő szakokra, például a néprajz-idegen nyelv párosítására. Lehet, hogy az ilyen végzettségű hallgatók műzeumban fog majd dolgozni, és ott alkalmazza egyúttal az idegen nyelvi tudását. De fordítva is elképzelhető: egy középiskolában, mint idegen nyelv szakos tanár fog dolgozni, és itt hasznosítja néprajzi ismereteit, a nem tanár szakos képességét.

— **Ez a képzési mód, szakpárosítás egy kicsit a nyitott iskola felé is orientál?**

— Természetesen. Hiszen a mai egyetem nem az egykori klasszikus értelemben vett felsőfokú intézmény, hanem valóban szakemberképzést folytató egyetem. És a szakember itt — nyilvánvaló — a népművelő, a vegyész, a könyvtáros stb. jelenti. És a közép- vagy általános iskolai tanárt. Visszakapcsolva: a gond tehát nem az első négy évfolyamon jelentkezik, hanem az ötödéves, amikor óriási terhelés alá kerül a hallgató. Az egyik félévben az egyik, a következőben a másik szaktárgyából mintegy tízhetes gyakorló munkát kell elvégeznie egy egyetemen kívüli intézményben, s ugyanakkor részt vennie az egyetemi óráin is. Aki azt mondja, hogy nyolc félév alatt teljesíthetők az egyetemi követelmények, az hazudik. Természetesen, hogy a kilencedik és a tizedik félévben is folyik szaktárgyi oktatás. Sőt a régi tantervek éppen a kilencedik-tizedik félévre tették a legényesebb szakmodszertani oktatást. Ezt sikeresen átmentették a reformtantervek segítségével a hét-nyolcadik félévre. Ma már tehát úgy kezdik a tanárjelöltek az iskolában a gyakorlati munkát, hogy a tanítási gyakorlathoz elengedhetetlenül kellő bőséges elméleti, módszertani, didaktikai, metodikai alapokat már a negyedik évben megszerzik.

Szerencsés helyzetben van Debrecen a hallgatói tanári gyakorlat ügyében, ugyanis a gyakorló iskolai vezető tanárok kitűnő szakemberek. De mint mondtam, mindig ott kísért az ötödévesek óriási terhe: a szakmai képzés. Szakdolgozatot írnak, órákra járnak, sőt vizsgáznak, s a tanulmányok legvégén államvizsgát tesznek.

— **Nem lappang-e ebben a túlszűfolt program végzős évben annak az igény, hogy ki kellene bővíteni a képzést hatévesre?**

— Volt egy korábbi gondolat: a kétlépcsős tanárképzés. Ez önmagában véve jó ötlet: a szaktanárképzésre épült volna az egyetemi, a posztgraduális képzés. Még ma is érvényes lehetne az, ha lenne az ötletnek szponzora. A jelenlegi tanárképzés öt éve valóban nem elég ahhoz, hogy nyugodt lélekkel azt mondjuk a kiadott diploma alapján: az illető minden szempontból ki-művelt középiskolai tanár. A továbbképzésnek ezért óriási jelentősége van.

— **Diplomaosztáskor van orvosdoktor, jogászdoktor, de nincs bölcsészdoktor. E címért külön megküzdi a diplomás. A hatéves képzés esetleges bevezetése nem eredményezhetné-e, hogy a bölcsész is elismerjék doktoroként?**

— E címigényt a bölcsész- (illetve a természettudományi) karnak kellene kezdeményeznie. Tudniillik itt a hagyomány is él: hagyományosan bölcsész karon soha doktorátust nem adtak a diplomával. Csak akkor, ha a külön disszertációt is elkészítette az illető. (A jelen helyzetet különben ellentmondásos is, mert előidézi, hogy például egyes doktorátus nélküliek sokkal többet lehetnek a szakma asztalára, mint a címmel rendelkezők...) Sokat gondolkodtam azon: aki magasabb szinten teljesíti az ötödéves tanulmányokat, kapná az meg a doktori címet. Mert egy nagyon gyengén végzett jogász miért doktor, a „vörösdiplomás” bölcsész középiskolai tanár miért nem?

— **És nyilván az értelmiségi közhangulat is más lenne a diplomák „egyenlősítése” révén. De maradjunk a realitás talaján: mi a végzős célja a tanárképzésnek?**

— **Értelmiséget kellene képezniük. Nem kifejezetten szaktanárokat, nem kifejezetten egyzakos szakembereket, hanem általában véve értelmiségieket. Ebben a nyitott formában, meggyőződésem: partnerek a szaktanszékek, az intézetek, a vezetők, a hallgatók maguk; s ha valóban partnerek maradnak, akkor elképzelhető, hogy meg tudjuk valósítani a nem szűkebb értelemben vett szakmai, de a szélesebb értelmű értelmiségi képzést az egyetemünkön. Véleményem szerint ma ez a korszerű egyetem feladata.**

— **Köszönöm a beszélgetést.**

Arany Lajos

Belváros – alulnézetből

Nehéz a cigánycsaládok beilleszkedése

Albérlo koromban, belvárosi s állásomra hazatérve, gyakran sétáltam nyomort rejtő öreg házak tövében. Soha nem felejttem el azt a néhány pillanatot, melynek birtokába illetlen kíváncsiságom juttatott. Egy térdmagasságban utcára nyíló ablak piszkos üvegén át egyik este tanúja lettem a „pincelakók szomorú idill”-jének. A kiszűrődő ostoba fényben egy családot láttam, föld alatt élő embereket, eltemetve, kiszorítva mindabból, amit a viszonylagos jólét elemi fokának neveznek. Nagy család egyetlen szobában, mely egyszerre háló, konyha, étkező és mosdó, ahol négy testvér közös ágya áll félig megvetetten, alkalmanként arcokba lóg a száradó ruha. Odakintről mintha másvilági embereket látnánk egy mozivászonon, akik megszórt, tompa mozdulataikkal jelzik azt, hogy élnek. Cigányok laktak odabent.

Annak ellenére, hogy szinte végeérhetetlen azoknak a problémáknak a száma, melyet napjaink társadalmi cigánysággal kapcsolatban felvet, azt hiszem, egyértelműen nem beszélhetünk „cigánykérdésről”, bár nem kétséges, hogy a cigányság hazánkban nyilvánvalóan hátrányos helyzetű népcsoport. Mindenkor figyelembe kell venni azt a sajátos cigány „szubkulturát”, amely a nem cigány lakosságtól eltérő gondolkodásban, izlésben, erkölcsi szemléletben és szokásrendszerben nyilvánul meg.

A szó hagyományos értelmében vett cigányság fogalma már a múlté. A be-

„Nehéz helyzetben vagyunk, mint Makarenko, mert a mi gyerekeink mindennap hazamennek.” Az igazgató keserű-tréfás megjegyzése rejthet némi igazságot. Sokszor a legrosszabb szülő is nagyobb érzelmi háttérrel van a gyerekekre, mint a legkiválóbb pedagógus, ezért a szülőnek elsődleg a felelőssége a gyerek nevelésében.

— Eleinte gyakran próbáltunk családi látogatással — kapcsolódott a gondolathoz Olajos Istváné, a Gyermekek Ifjúságvédelmi Munkaközösség vezetője. — Ez azonban néhányszor — hogy szépen fogalmazzak — a pedagógus testi egészségét veszélyeztette. Máskor zárt ajtókra leltünk annak ellenére, hogy a szülő előre értesítettük. Több önkéntes társadalmi pártfogóra lenne szükség, és az első dolog, amit tehetünk, hogy felvesszük a kapcsolatot a védőnővel.

— Ezek közül a gyerekek közül kevesen jártak óvodába — vette át a szót Medgyesi Lászlóné, a szociális igazgatóhelyettes. — A környező óvodákat külön megkérjük, hogy akár felnapos foglalkozásra is vegyék fel a cigánygyerekeket, ám a szülők ezt nem vállalták, mert óvodába járatásuk költősséget jelent számukra. Kötelesség- és felelősségvétel — néhányuk kivételével — alig van bennük. A gyerekek az iskoláskor megkezdésénél többnyire csak „biológiai nevelésben” részesültek.

Amellett, hogy külön gondot jelent a cigánytanulók felzárkóztatása, az iskola kemény követelményeket támaszt a diákokkal szemben, akik jól megállják helyüket a középiskolában. Ezt látják alátámasztani az az adat is, hogy az elmúlt években háromról tizenhét százalékra emelkedett az értelmiségi szülők gyerekeinek aránya az iskolában. És még egy érdekes adat a nevelői munka eredményességéhez: míg 1983-ban a diákoknak csak hatvanhat százaléka tanult tovább, 1988-ban csupán egy tanuló nem jelentkeztett egészségügyi okok miatt továbbtanulásra.

Ahogy a család látja...

Összinte gyermekarcok. Mint mindenki, ők is telve álmodnak és tervekkel. Anita butikos szeretne lenni, Mária óvónő, Gábor sportoló, Mónika és Bernadett „nővére”. A második osztályos Balogh Rezső orvosi babérokra vágyik. Jól érzik magukat az iskolában.

— Amikor a fiam azt mondja, hogy orvos szeretne lenni, nekem legjobban sírni volna kedvem — mondja az apa, Balogh Rezső, aki korábban a MÁV-nál dolgozott, jelenleg rokkantnyugdíjas. Kétszobás lakásban élnek kilencen, négy gyerekük jár iskolába. A lakás régi, elég rossz állapotban van. Szükség ennyi embernek, ám legalább emberképe van.

— A családi segítséggel együtt összesen tizenháromezer forintot kapok havonta, ebből telen a rezsivel együtt több mint négyezeret kell kifizetni. En nem iszom, de a pénz így is nagyon kevés, fejenként ezer forintból megpróbálunk rendesen élni. Sok a gyerek, de mi már ilyen szerelmes természet vagyunk. Megmondom én, hogy képelem el a beilleszkedést. Ha van valami bajom, kérdezzék meg, hogy mit segíthetnek, és ne mond-

ják azt a munkahelyen, hogy cigánnyal nem dolgozom együtt. En úgy akarok élni, mint a többi ember, és mondom a haveroknak is, hogy legyetek rendesek, mert csak így lesz jobb nekünk. Előre akarok menni, nem hátra.

(Kétoldalú tehát a kép. Ha sarkítva fogalmazzuk, a cigányok közt is akadnak „jó” és „rosszak”. Mint ahogy közöttünk is vannak...)

Kozák Istvánné dr. A cigányok a társadalmi munkamegosztásban című szociológiai tanulmányában idézi Hankiss Elemér megállapítását: „A társadalmi együttélésben nélkülözhetetlen csoporttudat terén is válságos helyzetben vannak, cigánytudatuk erős, de keverednek benne a pozitív és negatív vonások, büszké akarnak lenni rá, és közben szégyellik; vállalni akarják, de érzik roppant hátrányait, és szeretnék tőle megszabadulni... Magyarságtudatuk is ellentmondásos, mert egyrészt magyarnak, a többiekkel egyenrangú magyar állampolgárnak akarják érezni magukat, másrészt viszont a magyarok közül sokan állandóan érzetik velük cigányságukat.”

Újra felkerestem azt a házat, ahonnan az „esti pincéképet” loptam el, ám nem találtam meg az említett családot. Elköltöztek. Most egy özvegy-asszony él ott.

Magyar.

Vitéz Ferenc

A budapesti jégpályán

A jég

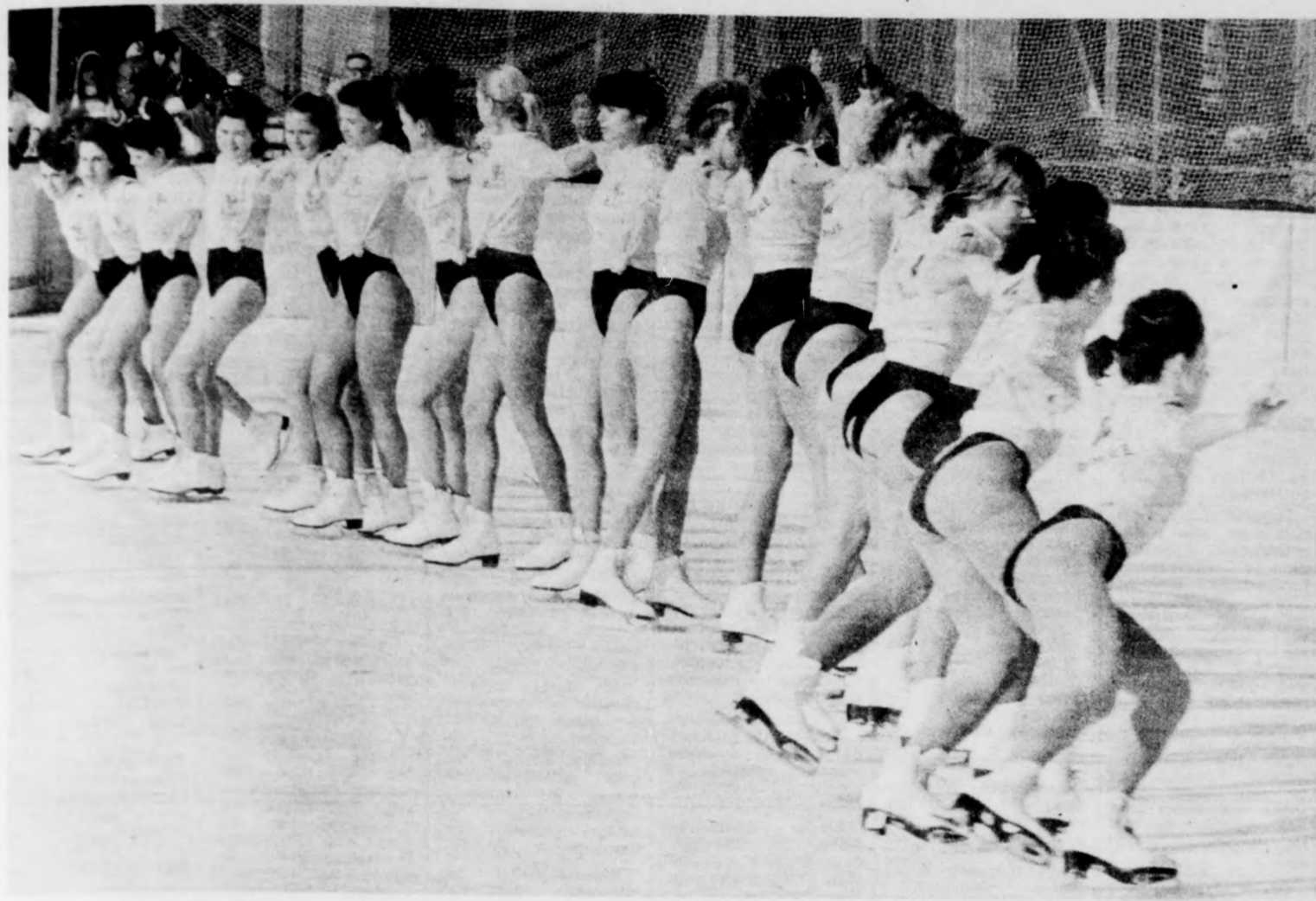
Sisakcsatolás rajt

A cél felé

A győztesek öröme

A budapesti jégtáncok

A jég hátán is megélünk

Sisakesatolás rajt előtt

A cél felé

A naptárra pillantva megállapíthatjuk, hogy itt a tél vége. Sokan örömmel várják a tavaszt, mások búslakodnak, mert nem sokáig lehet már színi, korcsolyázni. A debrecenieknek a közeli tavak természetes jégfelületén kívül a nagyerdei műjégpálya teremt alkalmat korcsolyázásra.

A télen több jéges sportág képviselői mutathatták be tudásukat a pályán. A közelmúltban Debrecenben küzdöttek az országos bajnoki címekért a Pajtás Kupa keretében leggyorsabban korcsolyázó általános iskolások. A diákok ebéd- és pihenőideje alatt az Amatőr Hokiklub SE jégkorongsapata lejátszotta OB II-es mérkőzését. A fiatalok vetélkedésének zárásakor a szervezők által meghívott vendégek látványos műsorral szórakoztatták a közönséget. Jégre lépett a legjobb magyar jégtáncospár, Engi Klára és Tóth Attila, valamint egy budapesti középiskolásokból álló jégtáncok. A felsorolás azt bizonyítaná, hogy a fiatalok sportága a korcsolyázás, ám Iklódy János fotóriporter látott idősebb embereket is a műjégpályán.

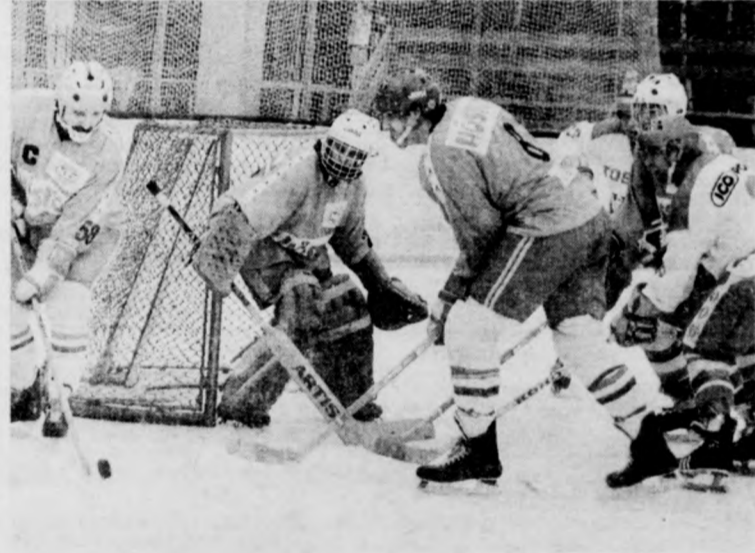
A verseny után

Engi Klára—Tóth Attila

Cipőfűzés a mérkőzés előtt

Koronglesen

A győztesek öröme

Korcsolyázzunk együtt!

DMVSC-Hypobank Südstadt

Kedden Baselban, a Nemzetközi Kezilabda Szövetség (IHF) székhelyén sorsolták az európai kupák következő fordulóit. Az elődöntőben meg két magyar női csapat érdekelt, s mindkettőjüknek a német nyelvterületre kell utazniuk. A BEK-ben óriási bravúrral továbbjutott Debreceni MVSC a világtól egyike legjobb klubcsapatával, az osztrák Hypobank Südstadttal találkozik, amelynek Csik János az edzője, és Gódoré Nagy Mariann, Csikné Angyal Éva, valamint Rácz Mariann kapusa a három erősebb. Az IHF-kupában a Bp. Spartacus ellenfele a román Chimistul Rimnicu Vilcea.

A női elődöntők párosítása (az első mérkőzéseket március 13-19., a visszavágókat március 20-26. között kell lejátszani):

BEK:
Debreceni MVSC-Hypobank Südstadt (osztrák). Murelsul Mures (román)-Szpartak Kijev (szovjet).

KEK:
Lokomotiv Zagreb (jugoszláv)-Kubany Krasznodar (szovjet), Stiinta Bacau (román)-CSZKA Szófia (bolgár).

IHF-kupa:
Bp. Spartacus-Chimistul Rimnicu Vilcea (román), Bayer Leverkusen (nyugatnémet)-Egle Vilnius (szovjet).

A Polgár lányok maradnak az MTK-VM-ben

Tegnap eldőlt a hosszú hetek óta vajdó kérdés, hogy vajon melyik sportegyesületben folytatják pályafutásukat a legutóbbi sakkolimpián aranyérmert nyert magyar női válogatott erősebbjei, a Polgár lányok Polgár László - Zsuzsa, Zsófia és Judit edesapja - kedden délután rövid nyilatkozatot adott a Hajdú-bihari Naplónak:

— Sok egyesület szeretne volna átigazolni lányaimat, akiknek szerződése a közeljövőben lejárt az MTK-VM-nél. A jelentkező klubok közül komoly ajánlatot a Budapesti Honvéd és a Debreceni Universitas, továbbá az MTK-VM állt elő. Nem akartuk tovább halasztani a döntést a sok utazás miatt sem, melyek Zsuzsákra várnak a közeljövőben. Vegül rábeszélésére — hangsúlyozta az edesapa — úgy döntöttünk, hogy 1989. december 31-éig meghosszabbítjuk szerződésüket eddigi klubjukkal, az MTK-VM-mel. Hozzátenném — folytatta Polgár László —, hogy a két-fehérek ajánlata és feltétele körülbelül fellelő olyan kedvező, mint a másik két egyesületé, ám mi mégis az MTK-t választottuk. Egyrészt azért, mert MTK-drukkerek vagyunk és

15 éve ennek a klubnak a tagjai, így tehát döntésünkkel a megszokás is motiválta.

— Lányaim az elmúlt hét végén még nem játszottak a Bp. Honvéd ellen, de legközelebb már asztalhoz ülnek az MTK színeiben — folytatta Polgár László, aki a világlklasszisok hangulatáról is beszámolt: — Zsuzsák nem jól érzik magukat az MTK-VM-ben, tíz éve nem látnak le edzésre illetve senki sem ül le velük a klubban, továbbá a játékosok közül senki sem jár el hozzájuk sakkolni. Sajnálják, hogy nem Debrecenben folytatják, hiszen ott az első három tablán játszanának és bizonyára jobban szerették volna őket, mint jelenlegi klubjukban. Így rá kellett beszélnem őket, hogy maradjunk decemberig, hátha több szempontból is változások történnek. Ettől függetlenül a lehetősége mevan annak, hogy szeptember táján újra visszatérjünk a debreceniekkel is a tárgyalásra, persze jobban előkészített körülmények között — fejezte be Polgár László, aki azt is közölte, hogy a Helia Társasággal sem kötöttek szerződést.

Cs. Z.

EREDMÉNYEK

ATLETIKA

Országos fedett pályás vateránbajnokság, Budapest, A csoport
Nóvák Ferenc az 55-50 éves korosztályban szerzett. Eredményei:
400 m: 2. Nóvák 93.95. — 1500 m: 3. Nóvák 7:39.8.

CSELAGS

Női országos rangsorversenye, Ajka, 174 résztvevő, A. D. Dózsa versenyzőinek eredményei

Serdülők: 36 kg: 2. Szegedi — 32 kg: 2. Nagy, 3. Bereczki T.
Ifjúságiak: 56 kg: 1. Brandtner Beata.

Juniorok: 48 kg: 2. Sápl. — 32 kg: 1. Piros. — 56 kg: 2. Bereczki R.

Férfiak országos rangsorversenye, Budapest.

45 kg: 3. Bodnár.
Fü utörök országos rangsorversenye, Miskolc, A. D. Sportiskola fiataljainak helyezései.

1977. évbekelt: 29 kg: 3. Nagy. — 32 kg: 3. Bajdosó és Karalovics. — 35 kg: 3. Szabó és Horváth. — 38 kg: 2. Szirmai, 3. Cselei és Balogh. — 41 kg: 2. Sarádi, 3. Herczeg. — 45 kg: 2. Kiss L., 3. Grassell. — 53 kg: 1. Fedora Ferenc, 2. Kiss T. — 56 kg: 2. Tóth. — 58 kg: 1. Deli Botond.

1978. évbekelt: 29 kg: 3. Kiss A. — 32 kg: 3. Mezősi. — 35 kg: 1. Spuzsik László. — 38 kg: 1. Fedora Sándor. — 41 kg: 2. Péntek, 3. Kelemen. — 45 kg: 3. Bóor.

ÖDELEZÉS
Rádió-távírányítású mini autómobil verseny Kiszvárdán a Szabolcs-rallin. Az MHSZ hajdú-bihari klubjai versenyzőinek eredményei.

SOROKBAN
Ma, szerdai előkészületi labdarúgó-mérkőzések: D. Universitas-Berettyóújfalusi SE (egyetemi sporttelep, 14.30, Tatár). Balmazújváros-Hajdú Volán (Balmazújváros, 15, Németh V.).

Nemzetközi serdülő labdarúgó tornán rendeznek március 1-én Debrecenben, a vasutasok Reszevők: D. Sportiskola, Békescsaba, NYVSSC, Szolnoki MAV-MTE és Kassai ZTS. Kezdet: délután 9-kor.

sport

Meghalt Kertész Tamás

Hosszan tartó súlyos betegsége után, 60. életében elhunyt Kertész Tamás.

Budapesten született és a negyvenes évek végén a BVSC-ben kezdte labdarúgópályafutását. A tehetséges játékosra felfigyelt a Ferencváros, átigazolta és az ötvenes években az FTC jobb-szélsőjévént szerepelt. Gyorsaságának és gólerős játékának is köszönhetően tagja volt a Csehszlovákia ellen 3:1 és Ausztria ellen 6:1 arányban győzelmet aratott magyar válogatottnak. Többször volt B-válogatott is. Fővárosi játékos korában elvégezte a műszaki egyetemet, ahol gépészmérnöki diplomát szerzett.

A csendes, szerény, közmegebecsülésnek örvendő sportember 1960 őszén került a DVSC-hez, középcsatárként. Akkor kiesett a csapat, azonban egy év elteltével az NB II bajnokaként visszakerült a debreceni együttes az élvonalba — ebben nagymértékben részes volt Kertész Tamás is. Eppen huszonöt esztendőre hagyta abba az aktív játékot.

Szerette a labdarúgást olyanira, hogy edzőként is a labda bővkörében maradt. A hajdú-bihari kisebb csapatok mellett szakvezetőként munkálkodott a DMVSC-nél, NB I-be vezette a csapatot. 1967 és 1979 közt edzősködött Etiópiában, Ghanában, Iránban és Líbiában is.

Mérnöké 1960-tól 1973-ig a Titásznál, ezután 1988 novemberéig, rokkantsági nyugdíjba helyezéseiig a Magyar Gőrdülőcsapagó Művelődési központjának vezetője volt. Kertész Tamást Budapesten temetik el.

LABDARÚGÓ NB I

Szerdán újabb forduló

Ma, szerdán a 17. fordulóval folytatódik a labdarúgó NB I-ben a pontvadászat. A párosítás a következő: Siófok-Vasas, Dunaujváros-Videoton, MTK-VM-Békéscsaba, Váci Izzó-Ferencváros, Bp. Honvéd-Pécsi MSC, Ú. Dózsa-Tatabánya, Haladás-Rába ETO, Veszprém-Zalaegerszeg.

Az atlétikai vb hírei

Hétfő este Békési László, a MASZ elnöke megtartotta a világbajnokságon részt vevő 25 magyar atléta és az őket felkészítő edzők számára az utolsó „elgázitást”. Az elnök hangsúlyozta: ez az esemény nemcsak a magyar atlétika, de az egész magyar sportélet szempontjából is jelentős. Komoly vizsgálja lesz az átalakulóban lévő új Magyarországnak. Eppen ezért minden résztvevőtől példás, sportszerű helyatlást várnak, azt, hogy mindenki tudása, ereje legjavát nyújtsa, sőt, egy kicsit többet...

A szülői olimpián elért sikeresorulat kötele, bár az is igaz, hogy a magyar atlétaválogatottól a fedett pályás vb-n aligha várható aranyérmek.

A magyar válogatottban több tapasztalt, már-már veteránnak nevezhető atléta is a Budapest Sportcsarnok rekordánjára lép. Szalma Lászlónak és Bakos Györgynek a mostani lesz az 57. válogatottsága, Bakosi Béla és Tatár István az 52-es számhoz ér. A nőknél Forgács Judit (39) és Horváth Viktória (36) a legtöbbszörös válogatott. (MTI)

Hétfőn este hazajött a DMVSC

„Még nem láttam ilyen jól védekezni a csapatot”

A DMVSC női kézilabdabajnoksápa hétfőn az esti órákban hazaérkezett Debrecenbe a Bajnokcsapatok Európa Kupájában vívott NSZK-beli találkozó után, amelyen a debreceniek bravúrosan kiharcoltak a legjobb négy közé jutást. Bizon a Debrecenben elszívott kétgólos vereséget követően sokan szinte hihetetlennek tartották a visszavágó eredményét, a négygólos debreceni győzelmet. A lelkes szurkolók szinte csodáról beszélnek, és nagy örömmel tölti el a hajdú-bihariakat Komáromi Akos együttesének sikere. Mielőtt a geisseni találkozó részleteire kitértünk volna, Komáromi Akos emlékeztet a Debrecen előző visszavágóját az előző sorsolásiig:

— Amikor néhány héttel ezelőtt megtudtuk, hogy a Lützellinden lesz az ellenfelünk a BEK-ben, úgy éreztük, hogy leküzdhető ellenfelet kaptunk.

A kelleténél jobban megnyugodtunk,

és bizony az első mérkőzésre nem tudunk kellőképpen koncentrálni. Szinte biztosnak tartottuk, hogy Debrecenben győzni fogunk, s emiatt a DMVSC sajnos nem játszott felszabadultan. A Lützellinden viszont fennállása óta egyik legjobb formáját mutatta. Ellenfelünk mástól héttel ezelőtt csak vergődésre kárhözottat bennünket szurkolóink előtt:

— Mennyire éri felelőnek magát a debreceni kudarct, amelyet szerencsére egy héttel később sikerült feledtetni?

— Nem vonhatom ki magam a felelősség alól, hiszen úgy érzem, csapatomat nem tudtam kellőképpen ráhangolni az első mérkőzésre. Nem tudtam érvényt szerezni a megbeszélte taktikáknak, sem támadásban, sem védekezésben. Debrecenben Medgyessy és Török felváltva kísérték a román világlklasszis Leontét, viszont a többi játékos nem értette meg, hogy ha Leonte elszakad őrzőtől, akkor nekik is be kell segíteni. Ráadásul támadásuknál nem sikerült jól érvényesítenünk a kétbeállós játékot. Mind-ezen tapasztalatok felhasználásával éreztük, hogy a taktikát is meg kell változtatnunk.

— Ezek szerint egészen másképp készülték a visszavágóra.

— Valóban így volt, egész héten azt gyakoroltuk, hogy Dörnernét és Kádárnét „át-helyeztem” védekezésre a jobb oldalra. A taktika szerint Leonte elé állítottam Dörnernét, arra kényszerítve az ellenfelet, hogy berítve tartson, és ott a mély-ségben jól kilépő Kádárnéval találkozzon. Dörnerné viszont felszabadulva így megoldhatta a világlklasszis beállós Ercsics semlegesítését. Megváltoztattuk támadó taktikánkat is, mégpedig oly módon, hogy szükségét láttuk a nyugatnémetek nyitott, kitámadó védekezését sok mozgással lekötni. Ezáltal vagy az átlóvokeket vagy az üresbe befutó játékosokat lehetett tiszta helyzetbe hozni. Ebben a taktikában is Dörnernéket jutott az orszálszerep. A taktikai felkészítés mellett a pszichikaira is nagy hangsúlyt fektettünk. Megnyugtattam a játékosokat, hogy mindenki többre képes, mint amennyit. Debrecenben nyújtott. Most már nincs veszteni való, viszont ne a mindennapi győzelemre törekedjenek, hanem sokkal inkább arra, hogy a rábizott feladatokat maximálisan végrehajtsák.

— A bravúros eredmény szerint a csapat tagjai megéreltek a követelményeknek.

— Ugy érzem, hogy maximálisan, hiszen mindenki óriási lelkesedéssel küzdött, és csaknem teljesen végrehajtotta a rábizottakat. Különösen kiemelném Tóth Ildikót, aki bravúrosan védett, Kádárnét, aki védekezésben jeleskedett és Dörnernét, aki az említett taktika kulcsfigurája volt. Utóbbi mind védekezésben, mind támadásban hallatlanul sokat nyújtott, sokszor jól elzárta Bocsnét előtt, aki így rendre megalálta a részeket a nyugatnémetek védekezésében. Az első tíz perc után érezhető volt a zavar a nyugatnémetek soraiban. Szinte végig mi irányítottuk a játékot, és a második félidő közepétől meggyőző volt a fölényünk. Az 52. percben már 20-14-re vezettünk! A meglehetősen hangos dudákkal felszerelt közönség olyan csendben üldögélt, hogy a pályán mindegyik játékosunkkal tartani tudtam a kapcsolatot. Az NSZK-beli szurkolótábor a végén már annyira tárgyilagos volt, hogy még a mi adatát. Továbbá azoké, akik az elmúlt héten segítőkészen, jóindulatúan tanácsokat adtak nekünk. Nagyon sokan „hozzászólaltak” az első mérkőzéshez, még kollégáim közül is. Különösen jölesett az Amerikából hazatért Faludy Mihály biztatása, hogy fel ne adjuk. Végeredményben az együttes a taktikát rendkívül fegyelmezetten követve,

— Milyen volt az ünneplés a győztes csata után?

— A játékosok közül mindenki sirt, hallatlanul boldog volt, hiszen sikerült rendezni a „tartozást” a lelkes debreceni közönségnek, amely valószínűtlennek tartotta a továbbjutást. A siker főleg a csapat érdeme, amely egységes egészként megértette fel-

A nyugatnémet lapok nagy terjedelemben foglalkoztak a DMVSC vasárnapi mérkőzésével, és elismerően írtak a debreceniekéről

gos volt, hogy még a mi azzal is megtapsolta. Azt hiszem, hogy a Lützellinden részben magának is köszönhető a vereséget, hiszen tagjai a debreceni győztes mérkőzés után tudat alatt elintézték a védekezés mellett a támadást is, s elbízták magukat. Leonte például elmondta a visszavágó után, hogy egész héten tanulmá-

okosan és önfeláldozóan

játszott, így védekezni még sohasem láttam a csapatot.

— Kedden Baselban kisorsolták a BEK-elődöntő párosítását. E szerint a DMVSC ellenfele a Hypobank Südstadt, a döntőbe jutásért. Elégedett a párosítással?

— Elégedett vagyok, bár Európa legjobb női csapata között már nincs könnyű ellenfél. Szupercsapatnak tartom a bécsieket, amely az elmúlt évben már BEK-döntőt játszott a Szpartak Kijevvel, az elődöntő másik ágán a román bajnokkal mérkőző szovjet csapattal. Legutóbb minimális különbséggel szenvedett vereséget a Hypobank a döntőben, viszont az idei BEK-ben győzelmet győzelemre halmozott. Erejét mutatja, hogy Topolnyikiben és Lipszében is győzni tudott, kettős győzelemmel jutott el ideig. En legalább olyan jó csapatnak tartom a Hypobankot, mint a BEK-védő Szpartak Kijevet, azzal a különbséggel, hogy a bécsiek nem rendelkeznek menedzseléssel sokkal jobb. Úgy látszik, hogy a Südstadt menedzsere, Gunnar Prokop több éve céltudatosan építi csapatát, amelyet magyarok is erősítenek. Ugyanis az együttes edzője Csik János, kapusa pedig

nyozták a DMVSC taktikáját, s azt hitték, hogy ugyanazt követjük, mint az első mérkőzésen.

— Hogy viselte el a kiemest dr. Jürgen Gerlach, a németek fanatikus edzője?

— Meglehetősen nehezen, de ez természetes. Minden bizonnyal ő az NSZK legjobb női edzője, de éreztük, hogy módszereit a német játékosok még nem fogadják el úgy, mint az idegenlégiosok, akik szerződésükkel fogva jobban kiszolgáltatott helyzetben vannak. Egyébként minden elismerésem dr. Jürgen Gerlaché, aki sokkal több a csapatban, mint egy edző. Technikai vezető és menedzser is.

— Milyen volt az ünneplés a győztes csata után?

— A játékosok közül mindenki sirt, hallatlanul boldog volt, hiszen sikerült rendezni a „tartozást” a lelkes debreceni közönségnek, amely valószínűtlennek tartotta a továbbjutást. A siker főleg a csapat érdeme, amely egységes egészként megértette fel-

adatát. Továbbá azoké, akik az elmúlt héten segítőkészen, jóindulatúan tanácsokat adtak nekünk. Nagyon sokan „hozzászólaltak” az első mérkőzéshez, még kollégáim közül is. Különösen jölesett az Amerikából hazatért Faludy Mihály biztatása, hogy fel ne adjuk. Végeredményben az együttes a taktikát rendkívül fegyelmezetten követve,

A nyitánykép a csapatból

A nyitánykép a csapatból

adatát. Továbbá azoké, akik az elmúlt héten segítőkészen, jóindulatúan tanácsokat adtak nekünk. Nagyon sokan „hozzászólaltak” az első mérkőzéshez, még kollégáim közül is. Különösen jölesett az Amerikából hazatért Faludy Mihály biztatása, hogy fel ne adjuk. Végeredményben az együttes a taktikát rendkívül fegyelmezetten követve,

Rácz Mariann, átlóvoí közdli kiemelkedik Gódoré Nagy Mariann, a jugoszláv származású Kolar-Merdan oldalán. Honfitársaink mindhárom főszerepet vállaltak néhány évvel ezelőt a budapesti világbajnokságon kivitt ezüstéremben.

— Hogyan alakul a DMVSC programja ezután?

— Kedden és szerdán pihiennek a játékosok, csütörtöktől intenzíven készülnek. A hét végén, vasárnap Szegeden a Budapest ellen harcolnak a bajnoki pontokért, majd azt követően a válogatottak Neubrandenburgba utaznak. Márciusban még két bajnoki mérkőzés vár ránk, 18-án Budapesten az Építők ellen és 25-én Debrecenben a Spartacus-szal szemben. Mivel azonban a Hypobank ellen március 13-ai és 23-ai között kell lejátszaniuk mérkőzéseinket a BEK-ben, így minden bizonnyal kéri fogjuk a szövetségtől a bajnoki találkozó elhalasztását. Annak nem örülök, hogy sajnos a bécsiek ellen — akárcsak a BEK előző fordulójában — ismét hazai pályán játszunk az első mérkőzést — fejezte be Komáromi Akos, aki maga is pihen a csütörtöki edzéseig.

Csibák Zoltán

Hogy a történet Ülést tartott

Pozsgay Imrén MSZMP Politikai Bizottságának vezetője...

A dohánygyár sem jár rosszal

A tulajdonos változik - a Camel ma

A Heti Világgazdaság heti száma arról értesít, hogy az amerikai Kravis Roberts...

1989. MÁRCIUS 1. SZERDA ALBIN NAPJA A Nap két 6,23 - nyugszik 17,28 órákor

VÁRHATÓ IDŐJÁRÁS: Felhőátvonulások lesznek, szörványos záporokkal...

ÉVFORDULÓNAPTÁR

Kétszázharminc éve született márkón és Pestén a hajt...

Felsőbb tanulmányait Göllingenben végezte a 1786-ban...

Központi statisztikai hivatal felállításával hazánkban első ízben...

NEM EMELTEK A BEIRATKOZÁSI DIJAT. A Debreceni Városi Könyvtár...

A DEBRECENI GAZDASZOK BARATI KÖRE alakult ülést március 2-án...

ÉPÍTÉSZETI KIALLÍTÁS. A Kőlcsey Művelődési Központ...

HAJDÚ-BIHARI NAPLO A Magyar Szocialista Munkáspárt...

Terjesztő Magyar Posta. Előfizetés a hírlapkezelési...

IRODALMI SZABADEGYVÉTEM. Nevetni emberi dolog...

PROGRAMOK

Debrecen 14.30 óra: Zeneparádé kiskisiskolásoknak...

15 óra: UFO-k titka címmel Dankó Csaba tart estillagászati előadást...

16 óra: A Népszínház előadásában Strausz A cigánybőr című...

9.30 óra: A felelősség szerinti beiskolázás útja...

18 óra: Elettud és egészség címmel tart előadást dr. Péter László orvos...

Show (vígjátéksorozat) 10.30 Visszaszámlálás (rockshow)...

SUPER: 8.00 Egyveleg (zénés összeállítás)...

BUKAREST: 18.00 Híradó. 18.25 Munkások, parasztok, értelmiségiek...

MOSZKVA: 1.: 4.30 120 perc. 6.35 Rabszolgasors (9-10. rész)...

RÉSZLETES MŰSOR A TELEFONDÍJ MŰSORFIZETÉSEN

RÁDIÓ DEBRECEN: 5.55-8.00 Reggeli zeneszó, 5.55 Hírek...

A vitaminhalomtól a kukoricapogácsáig

Megjelent az Arany szakácsapka Száználfelezőnél szakácsversenget tavaly az "arany szakácsapka" elnyerésért...

Az Arany szakácsapka 49 forintért kapható a Hajdú-Bihar Megyei Lapkiadó...

Sci-fi és fantasy

A fennállásának tizedik évfordulóját ünneplő debreceni Kronosz sci-fi klub...

A Veres Péter Társaság ülése Balmazújvároson

Március 4-én, szombaton délelőtt tíz órakor a Veres Péter Társaság hajdú-bihari csoportja...

Rejtvényfejtők figyelmébe!

A Napló február 18-i számában megjelent keresztrejtvény megfejtése...

MEGKÉRDEZTÜK: Miért fűtik az üres lakásokat?

Egy debreceni, Vörös Hadsereg úti levélírónk luxusnak tartja, hogy utcájában egyes, üresen álló lakásokat is fűtenek...

Jóslat

Ifjú pár a villamoson. "Helytakarékosan" ülnek, egymásba gabalyodva...

SIKERFILMEKET VETÍTENEK szerdától péntekig 19.30-tól, a gyerekeket mesemozi várja...

ZÁRTLANCÚ TELEVÍZIOS RENDSZER ATADÁSA. A debreceni 109-es Számú Csonkain Vitéz Mihály Ipari Szakmunkásképző Intézetben...

FELVÉTELI ELBESZÉLGETÉS. A Debreceni Ady Endre Gimnázium általános tantervét osztályába a jelentkezési lapok beérkezési határideje március 15. felvételi elbeszélgetést március 21-én reggel 8 órártól tartanak az iskolában.

Közérdekű közlemények

Aramszünet lesz 1989. március 7-én 8-16 óráig a Vécsey utcán az 1., III. 2. számokig, a 37., III. 4. 38. számokig, Galamb utcán a 4. számától a 12. számig és a 35. számánál, Bertia Esze Tamás utcán végig, Fokos, III. 3. számától a 5. számig, Sebes utcán a Galamb utcától a Tarr utcáig, Budai E. utcán a 12., III. 4. 33. számoktól kifele...

MOZI • SZÍNHÁZ • TV • RÁDIÓ

MOZI Tűztörténet (magyar). Hungária hn. 2. hn. 4. hn. 6. Apollo 6. 8. Madonnák háborúja (japán). 16. Hungária-hn. 12. hn. 8. Apollo 4. Matador (spanyol). 16. Apollo 4. Madárka (amerikai). 16. Hungária hn. 10. Szörnyek évadja (magyar). 16. Híradó hn. 6. hn. 3. Debreceni videomozsi műsora: A rendkívül érdeklődésre való tekintettel...

SZÍNHÁZ Csonkain Színház Ma 7 órakor: Hozomány nélkül mennyasszony - Ady-bélet. Jégycsók a Csonkain Színház bérletes előadásaira is váltanak a színház jegypénztárában és a szervezési osztályon.

TELEVÍZIO TV 1: 9.00 Képzőművészet, 9.05 Tévéterem nyugdíjasoknak, 9.10